

Bihari tájházak és kiállítóhelyek I.

Bihari tájházak és kiállítóhelyek I.

Bihari tájházak és kiállítóhelyek
I.

Biharország kincsei 1.

Sorozatszerkesztő
Sándor Mária

Bihari tájházak és kiállítóhelyek I.

BIHARI MÚZEUM
9139
KÖNYVTÁRA

Berettyóújfalu, 2009
A Bihari Múzeum Baráti Köre kiadása

Szerkesztette:
Sándor Mária
Kolozsvári István

Az ismertető szöveget írta:
Kolozsvári István
Lakner Lajos
Sándor Mária

Fotó és tipográfia:
Bogya Pál

Fordítás:
Lieli Mariann és Nagy István (angol)
Diószegi Ferenc (román)

A kötet megjelenését támogatta:

nka
Nemzeti Kulturális Alap

NKA Ismeretterjesztés és Környezetkultúra
Szakmai Kollégiuma

Bihari Múzeumért Alapítvány

Hajdú-Bihar Megyei Múzeumok Igazgatósága

© Bihari Múzeum Baráti Köre, 2009
© Bogya Pál, 2009

A Bihari Múzeum Baráti Köre kiadása
Felelős kiadó Kolozsvári István

ISBN 978-963-06-7223-8

ELŐSZÓ

„Él Bihar! Élteti szent hite!
Falvai várat emeltek:
Nagy-Biharországunk szelleme
őrködik itt!"

1930-ban Nadányi Zoltán e soraival zárult annak a kötetnek a bevezetője, amely Bihar vármegyéről készült, tíz évvel Trianon után.

Most, csaknem nyolc évtizeddel később ismét a levéltáros költő gondolatát idézzük, amikor elindítunk egy sorozatot, amely Biharországunk kincseit hivatott bemutatni. A sorozatban tervezzük tematikusan sorra venni azokat a természeti és kulturális értékeket, amelyekre az egykori vármegye falvai és városai méltán büszkék lehetnek. Elsőként azokat a tájházakat, irodalmi emlékházakat, helytörténeti gyűjteményeket vesszük számba, amelyek a történeti Bihar vármegye napjainkban Magyarországra eső részén találhatók meg. Azokat a kiállítóhelyeket, amelyek a csonkán maradt Bihar tárgyi és szellemi örökségének megőrzését és bemutatását vállalták fel, azokat a településeket, amelyek – akár magán-, akár közösségi kezdeményezés folytán – fontosnak tartották, hogy bihariságukat, illetve lokális identitásukat megmaradt kulturális örökségükön keresztül örökítsék át az utókornak, illetve mutassák meg máshonnan érkező kortársaiknak.

A számuk nem kevés: jelenleg 22 település büszkélkedhet tájházzal vagy kiállítóhellyel, vagy éppen mindkettővel. Kiadványunkba valamennyi település bekerült, amely valaha Bihar vármegyéhez tartozott. Jól tudjuk, hogy a csonka megye 1950 után tovább aprózódott. Hajdú-Bihar megye megalakulásával Derecskét, Berettyóújfalut, Nagylétát, Komádit és Biharkeresztest, környékükkel együtt Hajdú megyével egyesítették, az egykori cséffai járás, Sarkad központtal pedig Békés megyéhez csatolódott. Most igyekeztünk összefogni mindazt, ami Magyarországon ma még Bihart jelenthet. Ebben mind a tartalmi, mind pedig a külsőségeket mutató példák árulkodók és iránymutatók. Vajon mennyire Békés BIHARugra?

Igyekszünk bemutatni mindazt, ami az elmúlt évtizedek alatt valóban közkinccsé vált településeinken, legyen az történelmi, irodalmi, művészeti vagy néprajzi érték.

Az egyes kiállítóhelyek elérhetőségeit, látogatási rendjét is megadtuk, illetve a településen belül térkép segíti a tájékozódást. Felsoroltunk továbbá néhány kulturális programot, vagy egyéb látnivalót, amit az adott község vagy város kínál az odaérkezőknek.

Kívánjuk minden helybelinek, hogy tegye mindinkább magáévá eleink örökségét, és minden idelátogatónak, hogy Bihar építészeti és tárgyi hagyományain keresztül kerüljön közelebb ehhez a páratlan vidékhez.

A szerzők.

Berettyóújfalu, 2009. május 1.

PREFACE

This volume introduces readers to the collections that are open to the public in south-eastern Hungary, covering the area that used to belong to the former Bihar County. Included are folklore houses, literary memorial places, local historical and ethnographic collections, exhibitions at manor houses and private collections. They all preserve enormous amounts of our cultural heritage.

Our publication contains contact information and maps relating to each location. At the end of each chapter we list the regular cultural events of the place as well as other sights worth visiting.

Visit the exhibitions in Bihar and get acquainted with our treasures.

The Authors

PREFAȚĂ

Volumul de faţă prezintă colecţiile, care se găsesc pe partea ungară a fostului comitat Bihor. Sunt între ele mai multe case regionale, colecţii de istoric local şi etnografice, castele, colecţii particulare. Toate sunt locuri, care păstrează trecutul nostru şi valorile noastre culturale. În această publicaţie se găsesc adresele acestor locuri, hărţile localităţilor ajută orientarea. La sfârşitul capitolelor sunt înşirate programele culturale şi alte atracţii a localităţilor.

Vizitaţi locurile de expoziţie a Bihorului, cunoaşteţi comorile noastre!

Autorii

Álmosdon áll a Kölcsey-család klasszicista stílusú, fehérre meszelt, nádtetős kúriája. Gyermekkora nyarain és 1812–15 között élt itt a Himnusz költője.

1796 és 1810 között a Debreceni Református Kollégium tanulója volt. Itt tett szert alapos műveltségre. Diákévei nyarait az álmosdi családi birtokon töltötte. 1812-ben ide költözött és gazdálkodott. Közben helyét kereste a világban. Úgy élte meg a mindennapokat, hogy a vidéki birtok napi gondjai eltemetik, pedig költő szeretett volna lenni. E gyötrődés közben ébredt rá, hogy „boldog az, kinek sok köteléki vagynak az életben". Vagyis itt, Álmosdon értette meg, hogy nincs fontosabb, mint tenni erőnk szerint másokért és a hazáért.

Kölcsey Ferenc Emlékház

A nagyszobában berendezett kiállítás egy középnemesi gazdaember világát idézi meg. Azt a környezetet, amelyben Kölcsey Ferenc, Himnuszunk költője nevelkedett és pályáját elkezdte. Ez az egyetlen hiteles ház, amelynek falai között Kölcsey élt. A szobabelső elképzelhetővé és átélhetővé teszi a 19. század első fele vidéki gazdálkodóinak életét, s amely körülmények között húsz verset írt Kölcsey. Másrészt lehetőséget ad a kiállítás arra is, hogy tisztelegjünk a költő előtt. A látogatók többsége ugyanis azért utazik el Álmosdra, mert fejet szeretne hajtani a Himnusz költője előtt. Az álmosdi ház belső szobája épp azért lett a kultusz helye – festményekkel, korabeli metszetekkel, Kölcsey néhány írásával és a Himnusz különleges bemutatásával –, hogy az ide látogatók leróhassák tiszteletüket és kegyeletüket.

Álmosd, Kölcsey u. 11

Látogatható: előzetes bejelentkezés alapján
(Nagy Sándor: +36-52/388-078)
Belépődíj: felnőtteknek 200 Ft/fő, diákoknak, nyugdíjasoknak 100 Ft/fő

Programajánlat:
Kölcsey Irodalmi Napok – kétévente ősszel
A diószeg–álmosdi csata emlékünnepe – augusztus

Ferenc Kölcsey Memorial House

Ferenc Kölcsey, the author of the poem "Hymn" (the Hungarian national anthem), spent the years 1812 – 15 in an 18th-century classicist mansion in Álmosd. The furnished interior helps visitors imagine and get an impression of the lives of farming landowners in the early 19th century. In this period of his life Kölcsey wrote twenty poems.

Address: Álmosd, 11 Kölcsey Street

Visiting: by previous arrangement (Tel.: +36-52/388-078)
Admission charges: Adults: 200 HUF, reduced charge: 100 HUF

Events:
Kölcsey Literary Days – every second autumn
Memorial celebrations of the battle at Álmosd – every August

Casa memorială Ferenc Kölcsey

Ferenc Kölcsey, autorul imnului maghiar, a trăit la Álmosd între anii 1812–15 într-o clădire construită în secolul XVIII în stil clasicist. În timpul petrecut la Álmosd Kölcsey s-a ocupat în primul rând de conducerea gospodăriei pe moşia familiei, dar nu s-a lăsat nici de arta literelor, tot în acest timp a scris douăzeci de poezii. Aranjamentul casei memoriale redă atmosfera vieţii de gospodar din prima jumăte al secolului XIX.

Adresa: Álmosd, str. Kölcsey nr. 11.

Program de vizită: pe bază de anunţare anterioară
(Tel.: +36-52/388-078)
Preţ de intrare: pentru adulţi 200 Ft, pentru elevi şi pensionari 100 Ft.

Alte programe:
Zile de literatură Kölcsey (Din doi în doi ani toamna.)
Sărbătoarea memorială a bătăliei Diosig-Álmosd (Anual în luna august.)

A XVIII. század végén épült az a kovácsműhely, mely tökéletesen helyreállított, részben rekonstruált formában áll ma Álmosdon. E falak között dolgozott Mucsi Mihály (1909–1979), „mezőgazdasági és lóvasaló kovács". Álmosdon több kovácsműhely is elpusztult már, van, amelyiknek csak egykori behajtója emlékeztet a létére. E műhely megmentése 1981-re fejeződött be. A sarokporta Rákóczi utca felőli oldalán húzódó műhely külső munkatere, a patkolószín, valamint magának a műhelynek a bejárata az udvari oldalon van, ahová fedeles kiskapun át juthatunk be. A nagykapu – ahol a patkoltatni, vasaltatni érkezők tudtak szekereikkel együtt is befordulni – a porta magántulajdonban maradt részéhez tartozik. A mester egykori lakóházát 2009 tavaszán lebontották.

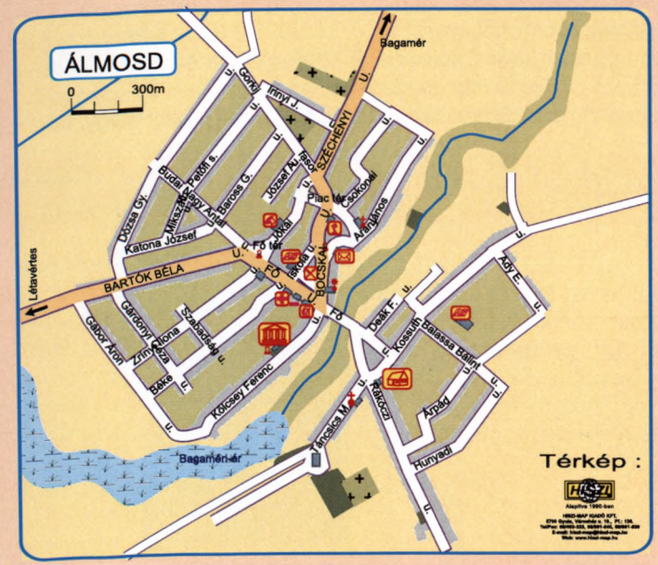
A műhely épülete vályogfalú, két apró ablakszeme az utcára, egy pedig a szomszédos telekre néz. Ezeken át – fekvése folytán – szinte napkeltétől napnyugtáig folyamatosan elegendő napfényt kapott a munkatér. Födémgerendáin tapasztott nádfödém húzódik, héjazata cserepes, aminek a korai tűzvédelmi előírások életbelépése az oka.

A kovácsmester szerszámkészlete, hála a gondos örökösöknek, teljes egészében fennmaradt. A műhely helyreállítását követően dr. Varga Gyula irányításával rendezték be, létrehozva ezzel a megye első állandó kézműipari kiállítóhelyét.

Megmaradt és bemutatásra került a műhely valamennyi rögzített tartozéka (a fújtató, a tönkőre erősített szarvas-üllő, az ajtóval szemben a munkaasztal, a bejáraton belül a jobb sarokban az állványos kézifúró, a szerszámfogas, a fali akasztó, illetve a fali fogóállvány). Ezen kívül megtalálhatóak a mozgatható berendezési tárgyak: rögtön az ajtón belül a vasaló- vagy patkolószék, a vizes köszörű, a lóca, illetve a kalapácsok és üllőbetétek tárolására szolgáló rámaszék. Az eredeti helyükön elhelyezve pedig megláthatjuk az összes kéziszerszámot: a különféle kézikalapácsokat, a tűzifogókat, az üllőbetéteket, 1-1 simító, lyukasztó domborító és erező nyeles szerszámot, a nyelesgömbölyítőket, a nyelesvágókat, több doboz – különböző méretű – patkó-, illetve kovácsszeget, külön pedig a patkolószerszámokat.

Álmosd, Rákóczi u. 2.

Látogatható: bejelentkezés alapján (Nagy Sándor: +36-52/388-078)
Belépődíj: nincs

Egyéb látnivalók:
Post-Mail Art Múzeum
Joseph Kadar modern képzőművészeti gyűjteménye
Hajdúsági képzőművészek múzeuma
Mindegyik kiállítóhely megtekinthető előzetes bejelentkezés alapján.
(Nagy Sándor: +36-52/388-078)

ÁLMOSD

Mihály Mucsi's blacksmith shop

The village's only surviving blacksmith shop – dating from the 18th century – was renovated and converted into an exhibition venue in 1981. It was furnished with the equipment and tools of its last owner, Mihály Mucsi.

Address: Álmosd, 2 Rákóczi Street

Visiting: by previous arrangement
Entrance is free

Other sights:
Post-Mail Art Museum
The Joseph Kadar Collection of Modern Fine Art
Museum of Fine Art in Hajdúság
Visiting: by previous arrangement, contact Sándor Nagy Tel.: +36-52/388-078

ÁLMOSD

Fierăria lui Mihály Mucsi

În Álmosd a rămas un singur atelier de fierar, care a fost construit în secolul XVIII. Ultimul lui proprietar a fost fierarul Mihály Mucsi. A fost renovat şi amenajat ca loc pentru expoziţii cu uneltele lui Mihály Mucsi în 1981.

Adresa: Álmosd, str. Rákóczi nr. 2.

Program de vizită: pe bază de anunțare anterioară
Preț de intrare: gratuit

Alte programe:
Muzeul Post-Mail Art
Colecția de artă plastică modernă Joseph Kadar
Muzeul artiştilor plastici din regiunea Hajdú
(Vizita acestor expoziții se face pe bază de anunțare anterioară la Sándor Nagy. Tel.: +36-52/388-078)

Tájház

BAGAMÉR

Bagamér természetföldrajzi, és ezáltal néprajzi szempontból is a Biharisíkság és a Nyírség határán fekvő település, mely az itt élők életmódját, gazdálkodási gyakorlatát igen sajátossá teszi. Az érmelléki szőlészet, a helyben speciális tormatermesztés, a kukorica- és burgonyatermelés mind-mind jellemzőek voltak, így a gazdag épületállománnyal rendelkező tájházban valamennyi eszközeinek, tárolásának és feldolgozásának bemutatására lehetőség kínálkozik.

A település tájházának felújítására 2001-ben került sor, az akkori önkormányzat kezdeményezésre és kivitelezésében, azóta pedig a Bagaméri Kör tagjai gondozzák az épületeket és gazdagítják, rendezik a gyűjteményt, illetve fogadják és kalauzolják a látogatókat.

A háromosztatú lakóház két szobájának berendezése mellett a pitvarban kaptak helyet azok az egykori használati tárgyak, illetve helytörténeti jelentőségű ereklyék, melyek a település lakóinak felajánlásával kerültek a gyűjteménybe.

Külön értéke a portának az utcafronton álló kukoricagóré, mely csupán néhány környékbeli településnek a jellegzetessége.

Bagamér, Bocskai u. 38.

Látogatható: Előzetes bejelentkezés alapján,
+36-52/587-406; +36-52/388-141
Belépődíj: nincs

BAGAMÉR

Folklore House

The Folklore House was renovated in 2001. The two rooms of the dwelling house are furnished and in the kitchen there are old household objects and relics of local importance that were donated by villagers. The surviving outbuildings are being renovated one after the other by a local organisation, so that there will be enough room to show the traditions of crop and animal farming as well. An addition to the special character of the place is the maize shed facing the street.

Address: Bagamér, 38. Bocskai Street

Visiting: by previous arrangement.
(Tel.: +36-52/587-406; +36-52/388-141)
Entrance is free

Events: Heroes' Day, the last Sunday of May

BAGAMÉR

Casă regională

Renovarea casei regionale a avut loc în 2001. Este o casă cu împărîire de trei, cele două camere sunt original mobilate, pridvorul dă loc obiectelor de întrebuinţare şi relicvele cu importanţă de istoric local. Multe obiecte au fost donate de locuitorii satului. Casa regională este îngrijită de Cercul Amical din Bagamér, care reînoieşte neîntrerupt acareturile, ca să se poată prezenta şi tradiţiile agriculturii şi creşterii animalelor. Magazia de porumb, care dă în stradă, are valoare deosebită.

Adresa: Bagamér, str. Bocskai nr. 38.

Program de vizită: pe bază de anunţare anterioară
(tel.: +36/52/587-406 sau +36/52/388-141)
Preţ de intrare: gratuit

Alte programe: Ziua eroilor (Anual în ultima duminică a lunii mai.)

Bessenyei György Emlékház

BAKONSZEG

Bessenyei György (1747–1811) a felvilágosodás kiemelkedő írója és filozófusa. Elszegényedett vidéki család gyermeke volt. Sárospatakon végezte tanulmányait, majd beállt Mária Terézia magyar testőrségébe. Jól megtanult franciául és németül, és ezzel egy világ nyílt ki a számára, a kultúra világáé. Közben elkezdett írni, de nem idegen nyelven, hanem magyarul, mert úgy tartotta minden nemzet a maga nyelvén lett művelté. 1772-től jelentek meg művei. 1773-ban kilépett a testőrségből, s a magyar protestáns egyházak szóvivője lett. Az 1770-es évek végén írta meg nevezetes röpiratait a magyar nyelv ápolása és a magyar tudományos élet megszervezése érdekében.

1778-ben összekülönbözött a protestáns egyházi vezetőkkel. Elhatározta, hogy Bécsben marad, áttért a katolikus vallásra. Így kaphatott állami állást (tiszteletbeli könyvtárőr lett). II. József azonban megvonta évdíját és Bessenyei hazatért Bihar megyei birtokára, Pusztakovácsiba (ma Bakonszeg). Az 1790-es években részt vett a megyei életben, s mint veszélyes embert, megfigyelés alatt tartották.

24 évig élt itt teljes magányban. 1804-ben az írással is felhagyott.

Különleges ember lehetett, mert alakja a nép képzeletét is megragadta. A legendák szerint olyan erős volt, hogy a patkót egy kézzel hajlította össze, s képes volt egy lovat felemelni.

A költő egykori udvarházában, a kicsi, vályogfalú, nádfedeles házban látható emlékkiállítás tablók és korabeli tárgyak segítségével idézi meg a költő, gondolkodó és a legendák hőse, Bessenyei György életét.

Bakonszeg, Hunyadi u. 103.

Látogatható: előzetes bejelentkezés alapján. (Tel.: +36-20/805-8065)
Belépődíj: nincs

György Bessenyei (1746-1811), poet, writer, philosopher and one of the leading figures of the Hungarian Enlightenment, spent the last twentyfour years of his life on his estate in Pusztakovácsi, today's Bakonszeg. There are montages and period relics evoking the "hermit of Bihar's" life on display in his former home.

Address: Bakonszeg, 103 Hunyadi Street

Visiting: by previous arrangement. (Tel.: +36-20/805-8065)
Entrance is free

Scriitorul, poetul şi filozoful György Bessenyei (1746–1811) a fost un reprezentant de seamă al iluminismului maghiar. Ultimii douăzeci şi patru de ani din viaţă şi-a petrecut pe moşia sa din Pusztakovácsi (azi Bakonszeg). În fosta sa casă cu ajutorul planşelor şi obiectelor personale putem alcătui o imagine despre viaţa meditativă a „sihastrului din bihor".

BIHARI MÚZEUM
9139
KÖNYVTÁRA

Adresa: Bakonszeg, str. Hunyadi nr. 103.

Program de vizită: pe bază de anunţare anterioară. (Tel.: +36-20/805-8065)
Preţ de intrare: gratuit

Már 1989-ben megszületett a szándék Bakonszegen tájház alapítására. Ekkor választották ki többek között a Bessenyei-házzal szemközt lévő portát.

A ház építésének idején (1880) már sárréti viszonylatban is ritka kétosztatú (lakószoba–pitvar) vályogfalú ház szarkalábas-faoszlopos tornácának középső részén utólagosan alakítottak ki kamrát, pótolva a hiányzó „harmadik osztatot". Ez az eljárás az egész vidéken elterjedt volt, háromosztatú házak esetében is előfordult, általában valamelyik végét falazták körbe e céllal a tornácnak, itt meghagyták a szoba oldalsó ablakát, valamint hátul a bejárati ajtó mellett a padfeljárót, így a kamra középre került. Effajta kéthelységes lakóházat is már csak a legszegényebbek (cselédek, zsellérek) építettek maguknak a XIX. század végén. Nádfedeles, nyeregtetős, deszkaoromzatú kialakítása már teljesen sárréti jellegzetesség. Gerendás, husángos mennyezete alul tapasztott, meszelt. Pitvarának égszínkékre meszelt mennyezete, melyet az 50-es években, a szabadkémény elpadlásolásával alakítottak ki, ma már ritkaságszámba megy. Ekkor, a sípkémény kialakításakor bontották el hatalmas búbos kemencéjét is, amit a műemléki helyreállításkor pótoltak. Ugyancsak különleges értéke a borított ácstokos ajtó faragott verécéje. Mindkét helyisége hagyományosan földpadlós.

A gazdasági épületek közül a hozzátoldott („ragasztott"), új cserép héjazatú hátsó kamráját is helyreállították, majd helyben gyűjtött berendezési és használati tárgyakkal rendezték be 2006-ban.

Bakonszeg, Hunyadi u. 138.

Látogatható: előzetes bejelentkezés alapján. Tel.: +36-20/805-8065
Belépődíj: nincs

The folklore house, planned since 1989, was finally opened in 2006. The two-part structure (living room-kitchen) of the adobe house, being rather rare in the area even as early as 1880 when it was built, was subsequently completed with a larder located in the middle part of the pillared porch, and thus the more common three-part structure was realised. The house is furnished with furnishings collected in the village in the past few years as well as objects from the last owner's bequest, giving a picture of nearly a century's lifestyle and home decoration in Bakonszeg.

Address: Bakonszeg, 138 Hunyadi Street

Visiting: by previous arrangement (tel.: +36-20/805-8065)
Entrance is free

Înfiinţarea casei regionale a fost planificată din 1989, iar realizarea a avut loc în 2006. Casa, în care a fost instalată, a fost construită în anii 1880, din vălătuc, cu doar două încăperi, a avut un pridvor şi o cameră de locuit. Această împărţire de două a fost deja rară în timpul construirii casei în regiunea sárrét-ului. Ulterior în partea de mijloc a cerdacului cu stâlpuri de lemn s-a construit o cămară, astfel casa a primit obişnuita împărţire de trei. Mobilarea casei şi materialul expus este alcătuită din moştenirea ultimului proprietar şi din obiectele colecţionate în sat în ultimii ani. Vizitatorii pot cunoaşte aranjamentul locuinţelor şi modul de viaţă a oamenilor din Bakonszeg din ultimul secol.

Adresa: Bakonszeg, str. Hunyadi nr. 138.

Program de vizită: pe bază de anunţare anterioară (tel.: +36-20/805-8065)
Preţ de intrare: gratuit

BIHARKERESZTES

Helytörténeti kiállítás

Biharkeresztesen először 1996-ban fogtak helytörténeti jellegű gyűjtésbe dr. Dankó Imre szakmai irányításával. Az első kiállítás 1999-ben jött létre az akkori Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat és Városüzemeltetési részleg épületében, ahol azt megelőzően hosszú ideig óvoda működött. A gyűjtemény akkor sajnos rövid idő után bezárta kapuit, ám 2009 áprilisa óta ismét látogatható a volt óvoda három helyisége, amelyből egy időszaki tárlatoknak ad otthont.

Az állandó kiállításban régi bútorokat, használati tárgyakat lehet megtekinteni. Az előtérben kaptak helyet a háztartás eszközei: konyhai edények, falvédők, a kenyérsütés, kenderfeldolgozás kellékei. A kiállítást dr. Vajda Mária, a Déri Múzeum főmuzeológusa rendezte.

Biharkeresztes, Ady Endre u. 12.

Látogatható: bejelentkezés alapján. Tel.:+36-54/430-069
Belépődíj: nincs

Programajánlat:
Város Hete programsorozat, Bihar–Bihor Expo;
Bihari Együttesek Találkozója – minden év áprilisának 3. hete,
Bihari Művészeti Fesztivál – május 2. hetén
Kukorica Fesztivál – szeptember utolsó hétvégéje

Collection of local history

BIHARKERESZTES

The three exhibition rooms have been open to the public since April 2009. One of them is used for temporary exhibitions. The permanent exhibition displays old furniture, everyday objects and periodicals. In the entrance hall there are household tools such as kitchen utensils, wall hangings and equipment for baking bread and processing hemp.

Address: Biharkeresztes, 12 Ady Endre Str.

Visiting: by previous arrangement. Tel.:+36-54/430-069
Entrance is free

Events:
Town Week, Bihar-Bihor Expo,
Meeting of folklore groups from Bihar – third week of every April
Bihar Art Festival – second week of every May
Corn Festival – last weekend of every September

Colecţie de istoric local

BIHARKERESZTES

Expoziţia de istoric local se poate vizita din aprilie 2009, are trei încăperi, din care una dă loc expoziţiilor temporare. În încăperile expoziţiei continue găsim mobile, obiecte de gospodărie şi reviste vechi. În antreu sunt aşezate uneltele de gospodărie: vase de bucătărie, păretare şi uneltele pentru coacerea pâinii şi prelucrărea cânepei.

Adresa: Biharkeresztes, str. Ady Endre nr. 12.

Program de vizită: pe bază de anunţare anterioară. Tel.:+36-54/430-069
Preţ de intrare: gratuit

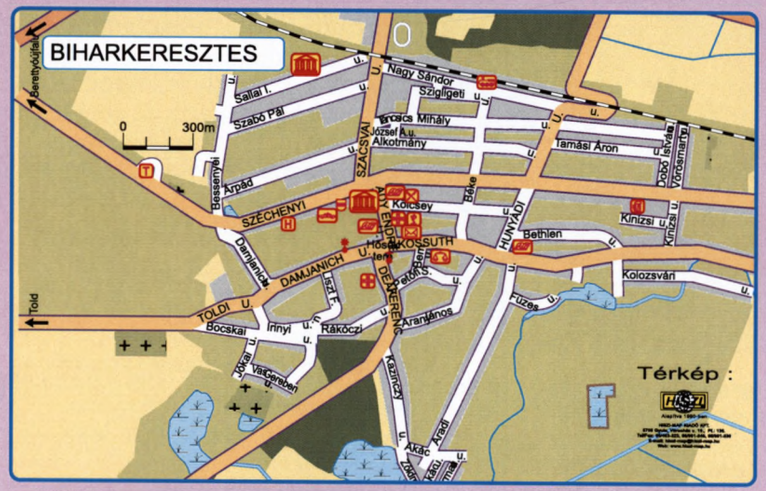
Alte programe:
Serie de programe Săptămâna oraşului, Expoul Bihar-Bihor,
Întâlnirea Formaţiilor Bihorene (Anual în a treia săptămână a lunii aprilie.)
Festival bihorean de artă (Anual în a doua săptămână a lunii mai.)
Festival de porumb (Anual în ultimul sfârşit de săptămână a lunii septembrie.)

Szabó Károly magángyűjteménye

Szabó Károly gyermekkora óta gyűjti a régiségeket. Saját portáján 2007 októberében nyitotta meg házi múzeumát. A melléképületben a kovácsmesterség szerszámait és készítményeit, és különböző fémből készült relikviákat láthatunk. Lakóházában különböző korú használati tárgyakat, háztartási és elektronikai eszközöket, dokumentumokat állított ki. A népi eszközöket elsősorban helyben gyűjtötte, a többi tárgy az egykori Bihar vármegye egész területéről származik. Kiemelkedő a rádiógyűjteménye, figyelemre méltó a különleges citerák nagy száma.

Biharkeresztes, Sallai u. 27.

Látogatható: előzetes bejelentkezés alapján. +36-54/430-599
Belépődíj: nincs

Károly Szabó's private collection

Károly Szabó has been collecting antiquities since his childhood. He opened his private museum in his own house in 2007. In the outbuilding visitors can see some blacksmith's tools and products, whereas in his dwelling house there are electrical devices as well as everyday and household objects from various periods on display. Among the highlights are his radio collection and his very special zithers.

Address: Biharkeresztes, 27 Sallai Street

Visiting: by previous arrangement, tel.: (+36)54/430-599
Entrance is free

Colecţia particulară a lui Károly Szabó

Károly Szabó colecţionează antichităţile începând din copilărie. În octombrie 2007 a deschis un muzeu particular la el acasă. Întrun acaret sunt expuse uneltele şi produsele meseriei de fierar. În casă sunt expuse obiecte şi unelte de gospodărie de vârste diferite şi aparate electronice. Colecţiile de ţiteră şi de aparate radio sunt remarcabile.

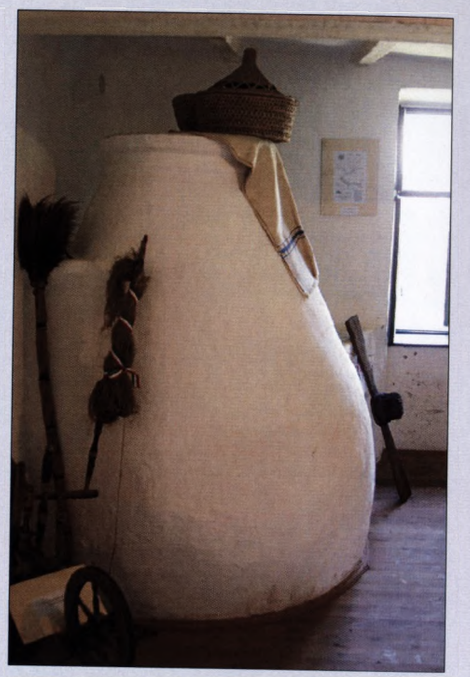
Adresa: Biharkeresztes, str. Sallai nr. 27.

Program de vizită: pe bază de anunţare anterioară (tel.: +36/54/430-599)
Preţ de intrare: gratuit

Szűcs Sándor (1903–1982), a Sárrét tudósa haláláig lakott a házban, amelyet anyai ágon örökölt. A „templomnyi időt megélt ház" alapjait még 1755-ben rakták le. Az 1600 négyszögöles telek két részre oszlott, mely az utcára merőlegesen ketté volt kerítve. Egyik felén a kisnemesi lakóház állt a kerttel, másikon a gazdasági épületek és udvar. Az 1755-ben épült lakóház háromosztatú volt (kisház–pitar–nagyház), mely udvari oldalán „darulábas" tornác („ház eleje") húzódott végig. A kisház búbos kemencéje, melyet a konyha felől lehet fűteni, ma is áll.

Jelentős átalakításon 1906-ban esett át a lakóház, amikor megszüntették a szabadkéményt, az oszlopos ház elejét befalazták, a pitar szélességében a falat kitolták annak síkjába, így a bejárás onnan lett biztosított. A nagyház után még egy szoba épült egyenes vonalban, mely a „végső szoba" nevet kapta. Ennek végébe ajtót vágtak és vendégereszes tornácot, „házvíget" építettek, melyet később beüvegeztek. A végső szoba oldalába, a kiskamra végébe egy külső bejáratú kamrát építettek, mely Szűcs Sándor „könyves kamrájaként" funkcionált.

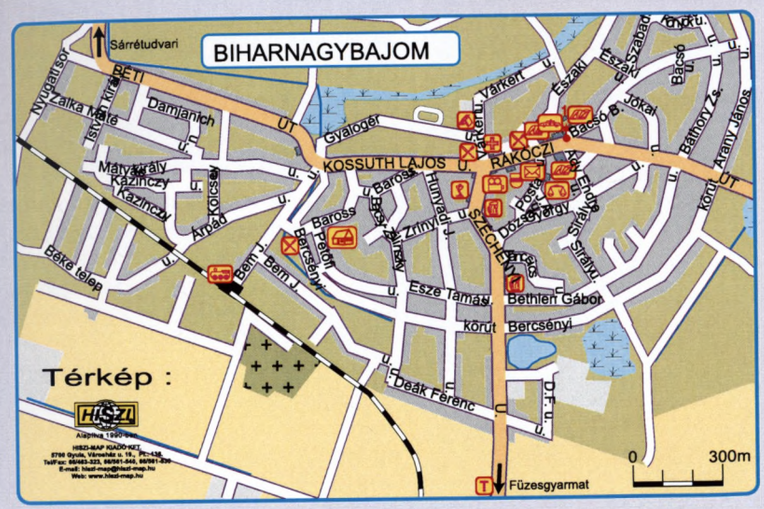
A gazdasági udvaron 1896-ban történt nagy átalakulás, lebontottak két kisebb istállót, helyébe nagy kétrészes épült, közepén padlásfeljáróval. Az udvar másik oldalán szín állott, melyhez többrészes disznóól csatlakozott.

A portán a mai állapotokat az 1980-as évek végén kezdték el kialakítani. A végső műemléki helyreállításra 1994-ben került sor. A végsőház végében sincs már üveges veranda, ismét ablak zárja a falat.

A porta oldalában lévő kettes istállóhoz az utca felőli részen kovácsműhely épült, a másik végében pedig kocsiszín és kisebb ólak következnek. A műhelyben Nemes Antal helyi kovácsmester szerszámait, munkáit lehet megtekinteni.

A lakóház kiállításai: A kemencés szoba a helyi gyékényfonók munkáiból rendezett tárlatnak ad helyet, a pitvar falán körben Szűcs Sándornak a porta és az épület korábbi állapotait bemutató alaprajzairól készült másolatok kerültek elhelyezésre. A konyhában a kenyérsütés és a mosás hagyományos tárgyai láthatók. A nagyház egy idős néni hozományának tárgyaiból készült kiállítás (tornyos ágyak, kelengyeláda stb.), Szűcs Sándor dolgozószobájának jelenlegi berendezése pedig az egykori jegyző, Dr. Darabos Pál feleségének hagyatéka.

Biharnagybajom, Petőfi u. 4.

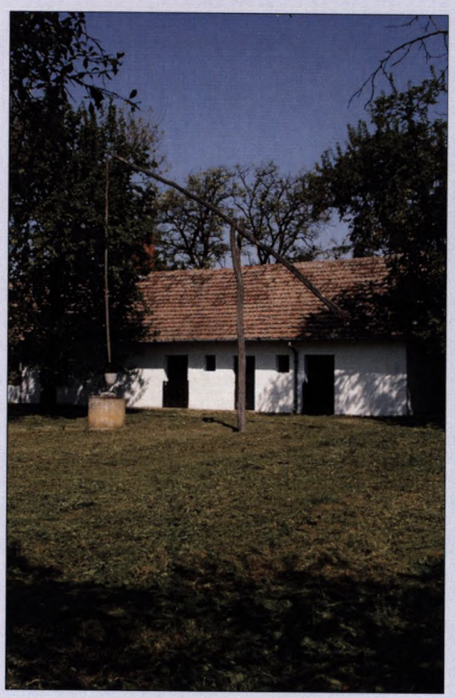
Látogatható: előzetes bejelentkezés alapján: +36-54/473-606 (Szűcs Sándor Művelődési Ház)
Belépődíj: nincs

Programajánlat:
Hagyományőrző tábor – évente augusztus első hete
Biharnagybajomi Lovasnap – augusztus 20. utáni első szombat
Szüreti felvonulás és bál – október második hétvége
Karafitty Népzenei Találkozó – minden év október 23. utáni szombat

Sándor Szűcs Memorial House, blacksmith shop

Sándor Szűcs, (1903–1982), the "scholar of the Sárrét area", explored the full history of his dwelling house, which he inherited on his mother's side. He also revealed how the lower nobility's plots of land, having comprised several acres back in the 17–18th centuries, began to fragment and how the houses or mansions on the plots were gradually rebuilt and extended. The house itself, built in 1755, consisted of three parts (small room – kitchen – large room), with a pillared porch running along the side of the building that faced the yard.

The renovations that gave the house its present look began in the late 1980s. The building was declared a national monument in 1977. It was occupied by Sándor Szűcs until his death in 1982. Since then, the house has been turned into his memorial place and an exhibition venue for local ethnographic relics. Also, a blacksmith shop has been added to the streetfront side of one of the stables on the premises with a former local blacksmith's, Antal Nemes's, tools and works on display.

Address: Biharnagybajom, 4 Petőfi Street

Visiting: by previous arrangement.Tel.:+36-54/473-606
Entrance is free

Events:
Camp of Traditions – the first week of each August
Horse Day – the first Saturday after 20 August
Vintage parade and dance – the second weekend of October
"Karafitty" Folk Music Festival – the first Saturday after 23 Oct. every year

Casa memorială Sándor Szűcs şi o fierărie

Sándor Szűcs (1903–1982), care a fost numit şi „savantul sárrét-ului", a cercetat întregul istoric al acestei case, pe care l-a moştenit în urma mamei sale şi în care a locuit până la moartea sa. Casa a fost construită în 1755 cu trei încăperi, pe latura spre curte a avut un cerdac. Din 1977 clădirea este considerat monument, lucrările de renovare au început în 1980. În zilele noastre casa păstrează amintirea savantului şi este locul de expunere a valorilor folclorice din Biharnagybajom. Lângă casă s-a construit o fierărie, unde sunt expuse uneltele şi lucrările fostului fierar din Biharnagybajom Antal Nagy.

Adresa: Biharnagybajom, str. Petőfi nr. 4.

Program de vizită: pe bază de anunțare anterioară. Tel.:+36-54/473-606
Preț de intrare: gratuit

Alte programe:
Tabără de păstrare a tradițiilor (Anual în prima săptămână a lunii august.)
Zi călăreață din Biharnagybajom (Anual în prima sâmbătă după 20 august.)
Defilarea şi balul culesului viei (Anual în al doilea sfârşit de săptămână a lunii octombrie.)
Întâlnirea de muzică populară Karafitty (Anual în prima sâmbătă după 23 octombrie.)

Szabó Pál (1893–1970) Biharugrán született szegényparaszti családban, s itt töltötte gyermek- és ifjúkorát. Legfontosabb, életrajzi fogantatású regényeinek témája az ugrai táj és az ugrai emberek élete. Az emlékházat az író szülőházában, 1987-ben alapították a „magyar parasztság sorsának leghitelesebb ábrázolója" tiszteletére. A kiállításon az író egykori dolgozószobája és könyvtára látható, eredeti berendezésével és értékes könyvgyűjteményével. Szobra a biharugrai könyvtár előtt áll, sírját egy faragatlan sziklatömb jelzi a Bölöny utcai temetőben, a Harsány felé vezető út mellett.

A többször is átépített, kibővített házat elsősorban szokatlanul nagy, kétszárnyú, hatos osztású ablakai teszik rendhagyóvá. Ez az utcával párhuzamos szárny összesen öt ablakát jelenti, ezeket az író fokozott fényigénye miatt alakította így. Ugyancsak utólagos bővítés eredménye a kiugró, féltetős bejárati rész is, mely gyakorlatilag a dolgozószobája volt. Maga Szabó Pál is nagy „mestere" volt a toldozgatásoknak, hiszen 1909-ben édesanyja kőművesinasnak adta, majd az I. világháborút követően, a 20-as években egy ideig szintén a kőművesmunka volt egyetlen megélhetése.

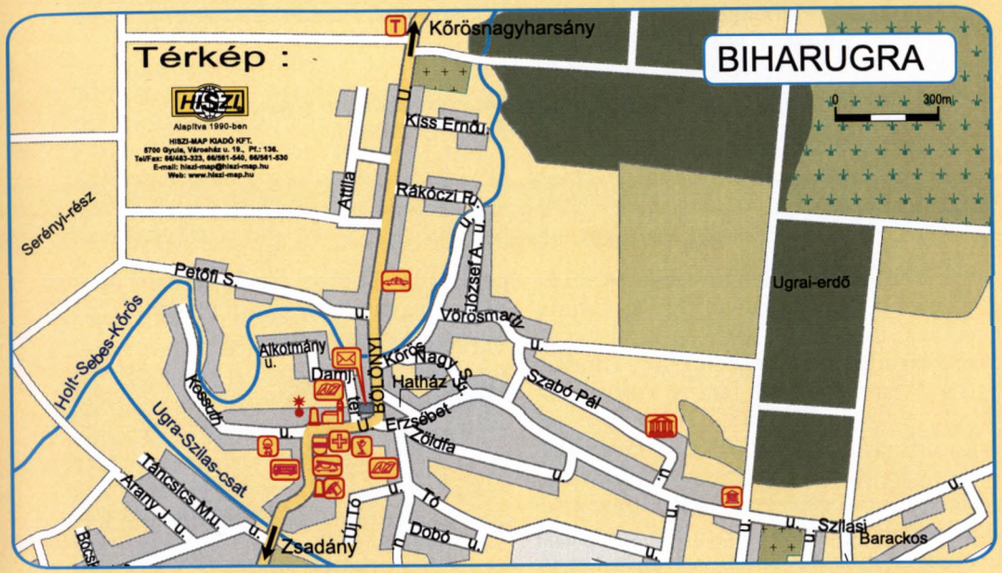

Az épületet – külön udvaron elkerítve – kisebb ólak követik. „Disznóól, akol ott van az udvar végében, a kert kerítésénél, a tájon szokásos anyagból mindkettő. Deszka az ól oldala, cserép a teteje. Tél előtt be szokták ezt rakni leveles kóróval. Ami felfogja a szelet, hideget, s bent tartja a meleget..." – írja önéletrajzában.

A kert gazdag növényzetének jó része még az író kertész-tevékenységének eredménye.

A berendezés már a politikus és író polgári életkörülményeit tárja elénk. Az emlékkiállításon lényegében mindent abban az állapotában látunk, ahogyan az író halálakor maradt, csupán néhány „rendezett" emléktárgy, tabló található benne. Ebben nagy szerepe van lányának, írói nevén Bertalan Ágnesnek, illetve néhai férjének, Mikita Istvánnak, akik hosszú éveken keresztül a lehető leghitelesebben tudták tájékoztatni az idelátogatókat, és további élettel töltötték meg a házat.

Biharugra, Szabó Pál u. 46.

Látogatható:
hétfő–péntek: 10–14 óráig, 14–16 óráig, szombaton: 10–14 óráig,
vasárnap: előzetes bejelentkezés alapján (Tel.: +36-20/530-7997)
Belépődíj: 100 Ft/fő

Programajánlat:
Bihari Madárvárta, túrázási lehetőség, szállás
Információ: Tóth Zsuzsanna, tel.: +36-30/687-0817

BIHARUGRA

Pál Szabó Memorial House

Pál Szabó (1893-1970), writer, was born in Biharugra in a poor peasant family. He also spent his childhood and youth there. His most significant, autobiographically based novels depict the landscape and people's lives in his village. The memorial house was established in 1987 at the house of the writer's birth in the honour of "the author who gave the most authentic depiction of the fate of the Hungarian peasantry". Visitors can see the writer's study and library with their original furniture and valuable book collection. There is a statue of Pál Szabó in front of the local library. His grave is marked by an uncarved piece of rock in the local cemetery, not far from the road to Harsány.

Address: Biharugra, 46 Pál Szabó Street
Visiting: From Monday to Friday: between 10–14 and 14–16
On Saturdays: between 10 – 14
On Sundays: by previous arrangement. (Tel.: +36-20/530-7997)
Entrance fee: 100 HUF

Activities: bird watching, hiking Accommodation available
Contact Zsuzsanna Tóth (Tel.:+36-30/687-0817)

BIHARUGRA

Casa memorială Pál Szabó

Scriitorul Pál Szabó (1893–1970) s-a născut la Biharugra într-o familie săracă de ţărani. Aici şi-a petrecut copilăria şi tinereţea. Peisajul şi oamenii din Biharugra sunt temele romanelor sale principale, care au inspiraţie autobiografică. El a descris în modul cel mai autentic soarta ţărănimii maghiare. Această casă memorială a fost înfiinţată în casa lui natală în 1987, unde se găseşte camera lui de lucru cu mobilarea originală şi valoroasa sa colecţie de carte. Statuia scriitorului se află în faţa bibliotecii, iar mormântul său în cimitirul de pe strada Bölönyi lângă drumul spre Körösnagyharsány. Monumentul lui funeral este o stâncă necioplită.

Adresa: Biharugra, str. Szabó Pál nr. 46.
Program de vizită: Luni–vineri: 10–12 şi 14–16, Sâmbătă: 10–14
Duminică: pe bază de anunţare anterioară (Tel.: +36/20/530-7997)
Preţ de intrare: 100 Ft/persoană

Alte programe: Observare de păsări, excursii în zonă
(Informaţii: Zsuzsanna Tóth, tel.: +36/30/687-0817)

Tájház CSÖKMŐ

Csökmőn a tájház létrejötte a közösségi és a magánkezdeményezés együttesének eredménye. A helyi Z. Nagy Tiborné Kádár Irén nagyszülői örökségét ajánlotta fel közösségi célra, és annak kialakításában is ő és férje vállalták el a legnagyobb részt. 2005-ben hozzáláttak a felújításhoz, valamint a tárgygyűjtéshez. A tulajdonosok segítséget kértek műemlékvédelmi szakemberektől is, melyet korábban már az önkormányzat is megtett, így pontos felmérés és rekonstrukciós terv készült a helyszínről. Az elmondások alapján kora 100-150 év lehet.

A lakóház háromosztatú, a hagyományos alföldi típust követve pitvarából nyílik a két egykori szoba. Vályogfalai, valamint mestergerendás tapasztott pórfödéme fehérre meszelt, felső szobájának hasábkemencéje – a fedeles kéményekkel együtt – már a rekonstrukció eredménye. Mindkét szoba kemencéje a pitvarból volt fűthető, ma még csak ez a hasáb alakú áll. Különleges érdekessége és értéke a háznak a hátsó szoba felőli ajtó és kemenceszáj közötti szokatlanul nagy, „földig érő", deszkaajtós falitéka. A ház füstelvezetése zárt, pitvarának gerendás-tapasztott mennyezete fehérre meszelt. Mindhárom helyiségben helyreállításra került a tapasztott földpadló. „Kakasülős"-szarufás tetőszerkezetén ma hornyolt cserépfedés van, oromzata mindkét végén deszkázott. Tornácának faoszlopai tetején a Sárrétre oly jellemző kifűrészelt díszek vannak, padlója, illetve a kiskapuhoz vezető járda téglaborítást kapott, és rekonstruáltak egy egykori eredeti formájú csökmői léckerítést is, a hozzá illő deszkakapukkal.

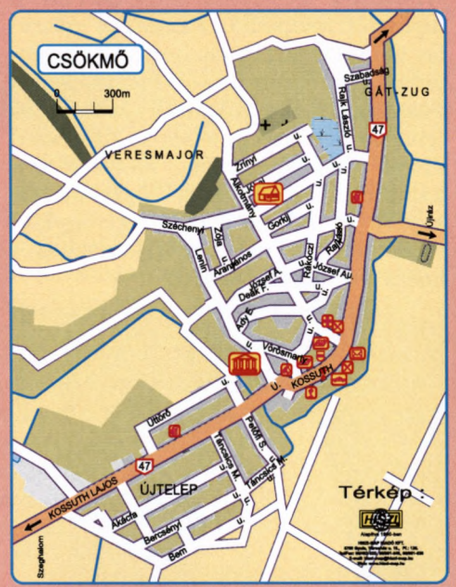

Tájház

Jelenleg egy négyosztatú, vendégereszes, deszkakorlátos, cserepes ólépület áll a porta hátsó mezsgyéjén. Ennek végében egy új féleresz szín készült, ami átmenetileg a kerti és nagyobb mezőgazdasági eszközök bemutatására szolgál. A paraszti porta teljes helyreállítását tervező tulajdonosok a többi épületet is újjá szeretnék építeni: léces kukoricagóré, istálló, boglyaalakú gabonatárolók.

A kiállítási tárgyak java része helyből gyűlt össze, néhány tárgy a szeghalmi Sárréti Múzeum letéteként került a kiállításba. A berendezés a századforduló utáni, kissé már polgárosult életformát tükrözi. A felső szoba és a konyha berendezése teljes enteriőr, a hátsó szoba még ebben is ideiglenességet mutat, itt most kamrabeliek és néhány impozánsabb különálló bútordarab látható.

A tulajdonosok rendszeresen tartanak közösségi és szakmai rendezvényeket a tájházban, ezáltal a térség egyik legpezsgőbb életű gyűjteményévé téve azt.

Csökmő, Alkotmány u. 1.

Látogatható: előzetes bejelentkezés alapján
(Tel.: 30/813-7855, e-mail: tajhazcsokmo@citromail.hu)
Web: www.tajhazcsokmo.eoldal.hu

Folklore House

The building, which was converted into a folklore house in 2004, was constructed in the traditional three-part structure typical of the Great Hungarian Plain, with both rooms opening from the kitchen. Its adobe walls and crossbeam-supported ceiling are whitewashed. The rectangular oven in the upper room and the covered chimney were built during the reconstruction. Every piece of the exhibited objects is of local origin; moreover, some of them were returned from the ownership of the Museum of Sárrét in Szeghalom. The furnishings reflect the early 20th-century lifestyle, already showing some middle-class features.

Address: Csökmő, 1 Alkotmány Str.

Visiting: by previous arrangement
(Tel.: 30/813-7855, e-mail: tajhazcsokmo@citromail.hu)
Web: www.tajhazcsokmo.eoldal.hu

Casă regională

CSÖKMŐ

Casa regională a fost înființată în 2004. Este alcătuită conform tradiției de câmpie din trei încăperi, pridvorul fiind în mijloc, din care se deschide camera mare şi cea din spate. Pereții din vălătuc şi tavanul humuit sunt văruite în alb. Cu ocazia reconstrucției s-a construit un cuptor colțuros în camera mare cu coşuri cu acoperiş. Cele mai multe obiecte expuse au fost colecționate din localitate, câteva au fost redobândite din Muzeul Sárrét-ului din Szeghalom. Mobilarea oglindeşte modul de viață deja uşor burghezită de la începutul secolului XX.

Adresa: Csökmő, str. Alkotmány nr.1.

Program de vizită: pe bază de anunțare anterioară
(Tel.: 30/813-7855, e-mail: tajhazcsokmo@citromail.hu)
Web: www.tajhazcsokmo.eoldal.hu

Helytörténeti kiállítás

A helytörténeti kiállítást saját gyűjteményéből a csökmői kötődésű Dávid Zsolt és a helyi Nagy András rendezte 2007-ben, az egykori, Patai Jánosné hagyatékából alapított református iskola épületében. A két fiatalember kitartó munkájának sikeréhez nagymértékben, és szép számmal járult hozzá a helyi lakosság.

A tárlaton elsősorban Csökmő múltjának hadtörténeti vonatkozású tárgyait tekinthetjük meg: egyenruhákat, fegyvereket, jelvényeket stb. Az I. és II. világháborús emlékeken kívül kiemelkedő a helyi leventeegyesület relikviáinak gyűjteménye. A kiállítóteremben látható egy terepasztal, amely Csökmő 1944-es állapotát ábrázolja, ezen kívül megcsodálható számos egyéb jellegű helytörténeti emlék.

Csökmő, Lenin u. 11.

Látogatható:
előzetes bejelentkezés alapján: Nagy András Balázs +36-20/3203442
Belépődíj: nincs

Programajánlat:
Pásztortalálkozó a tájházban – minden év májusában
Aratóbemutató – június vége–július eleje
Sárkánynap – minden év aug. 19.
Szüreti felvonulás – szeptember vége–október eleje

Collection of local history

Local military and war relics were collected and arranged for exhibition by two villagers, András Nagy and Zsolt Dávid in 2007.

Address: Csökmő, 11 Lenin Str.

Visiting: by previous arrangement, contact András Balázs Nagy, tel.: (+36)20/3203442
Entrance is free

Events:
Shepherds' meeting in the folklore house in every May
Harvest show in late June or early July
Kite Day on 19 August every year
Vintage parade in late September or early October

Colecţie de istoric local

Localnicii András Nagy şi Zsolt Dávid au colecţionat obiectele şi documentele care au legătură cu istoricul militar şi de război al localităţii, iar în 2007 au organizat o expoziţie din aceştea.

Adresa: Csökmő,str. Lenin nr. 11.

Program de vizită: pe bază de anunţare anterioară
Tel.: +36/20/320-3442
Preţ de intrare: gratuit

Alte programe:
Întâlnirea de păstori (Anual în luna mai în casa regională.)
Sărbătoarea secerişului (sfârşitul lunii iunie–începutul lunii iulie)
Defilarea culesului viei (sfârşitul lunii septembrie–începutul lunii octombrie)

A derecskei tájház lakóháza 1824-ben épült, háromosztatú, „kanfaros", nádtetős, oldaltornácos módos gazdaház. A tornácon vaskos tömbfaoszlopok állnak. Kettős pitvarajtajának külső szárnya – a veréce – faragott, egyedülálló különlegesség. A „kisházban" búbos kemence, a „nagyházban" lemeszelve század eleji virágos festés volt egykoron. Kerítésben álló katonaháza hajdú-bihari jellegzetesség.

Lakóháza a Bihari-síkság régi stílusú épületeinek hiteles példánya, katonaháza pedig – tudniillik a település a XVIII. században kötelező katonai beszállásoló központ volt, és mint minden ilyet, ezt is központi előírásoknak megfelelően kellett megépíteni. A kéthelyiséges épület egyik – tüzelőberendezéssel ellátott – helyisége a katona, a másik – lényegében istálló – pedig a lovak számára készült.

Az épületállományban az 1999-es nagy tavaszi belvíz jelentős károkat okozott, 2000 szeptemberében került sor a károk felmérésére és a szükséges helyreállítási munkák meghatározására, melyhez segítséget nyújtott a debreceni Ybl Miklós Műszaki Főiskola hallgatóinak Pataky Emőke népiműemlék-felügyelő vezetésével 1997-ben készített felmérése. Az így felszínre került ismeretek alapján lehetővé vált az épületek építési periódusainak meghatározása, az egykori egységes építészeti megjelenés visszaállítása, az elpusztult pelyvás kamra, gémeskút, kerítés és kapu rekonstrukciójával, a lakóház, katonaház, „pincés kamra", ólas kukoricagóré felújításával egy időben elkezdődött – az épületben megmaradt tárgyak feldolgozásán túl – a tárgyak gyűjtése, melyhez nagyban hozzájárult az egykori tulajdonos Zöld család is.

Így került sor 2007. május 22-én, Derecske város napján a tájház átadására és megnyitójára, és azóta valamennyi derecskei városnap nyitóeseménye a tájház hatalmas portáján kerül megrendezésre. Az egykori pelyvás kamrában gondnoki szobát, illetve vizesblokkot is kialakítottak, így téve még látogatóbarátabbá, komfortosabbá a kiállítóhelyet, melyet azóta a Kék-Kálló Menti Népfőiskolai Egyesületműködtet.

Derecske, Nyárfa u. 30.

Látogatható: bejelentkezés alapján. Tel.: +36-54/410-060
Belépődíj: nincs

Programajánlat
Bihar–Bihor Amatőr Színjátszó Fesztivál – minden év április végén
Derecskei zenés esték – május 15–17.
Hajdú-Bihari Grafikai Művésztelep – június vége–július eleje
Nemzetközi Verbunktalálkozó – aug 19.
Kistérségi Adventi Kézműves Kiállítás és Vásár

DERECSKE — *Folklore House*

Derecske's last surviving house with a separate soldier's house was opened to the public as a folklore house in 2007. The main building is an authentic example of the old-style architecture of the Bihar Plains, whereas the soldier's house is a real local peculiarity, since Derecske was a centre of billeting (quartering soldiers) in the 18th century. Today, there are farming tools and equipment on display in the soldier's house. The task of furnishing the main building still keeps the local government constantly occupied. The annual Town Day is always opened in the yard of this house, which is a great opportunity for attracting public attention.

Address: Derecske, 30 Nyárfa Street

Visiting: by previous arrangement. Tel.: +36-54/410-060
Entrance is free

Events:
Bihar – Bihor Amateur Theatre Festival – at the end of each April
Evenings of Music – 15 – 17 May
The Hajdú-Bihar Graphic Artists' Colony – late July – early August
International Festival of Verbunk Music – 19 August
Regional Advent Handicraft Exhibition and Fair

DERECSKE — *Casă regională*

În secolul XVIII localitatea a fost un centru de cazare pentru soldaţi. Familiile erau obligaţe să cazeze soldaţii. Unde a existat posibilitate materială, s-a construit o clădire mai mică pentru acest scop, care a fost separată de clădirea în care locuia familia. A rămas doar o singură gospodărie de acest fel, în care în 2007 a fost înfiinţată casa regională. Clădirea destinată familiei este un exemplar autentic a construcţiei vechi al câmpiei bihorene, aranjarea ei este în curs sub răspunderea autoguvernării, care o susţine. În clădirea destinată soldaţilor sunt expuse obiectele şi instrumentele gospodăriei vremii. În fiecare an în această curte are loc deschiderea zilei oraşului, care este un mijloc bun şi pentru trezirea interesului.

Adresa: Derecske, str. Nyárfa nr. 30.

Program de vizită: pe bază de anunţare anterioară.
Tel.: +36-54/410-060
Preţ de intrare: gratuit

Alte programe:
Festivalul de artă dramatică amatoresc Bihar-Bihor (Anual în aprilie.)
Seri muzicale din Derecske (Anual în 15–17 mai.)
Tabără de artă grafică din Hajdú-Bihar (sfârşitul lunii iunie–începutul lunii iulie)
Întâlnire internaţională de dans popular (19 august)
Expoziţia şi târgul meşteşugăresc de advent regională

Helytörténeti és néprajzi gyűjtemény — DERECSKE

Nagy József tanár úr 1974 óta gyűjti a derecskei helytörténeti és néprajzi emlékeket. Gyűjteménye 2009 áprilisában nyert végleges elhelyezést a XIX. században épült házban, amely a település egykori főbírójáé volt, az 1890-es évektől pedig óvoda működött az épületben. A négy helyiségből álló kiállításon megtekinthető több paraszti és polgári bútor, szobai berendezés, illetve a paraszti háztartásban használatos eszközök tematikusan rendezve, a folyosón pedig a helyi gazdálkodási ágak (pl. a szőlőművelés), továbbá iparosok – kovács, asztalos, csizmadia stb. – eszközei.

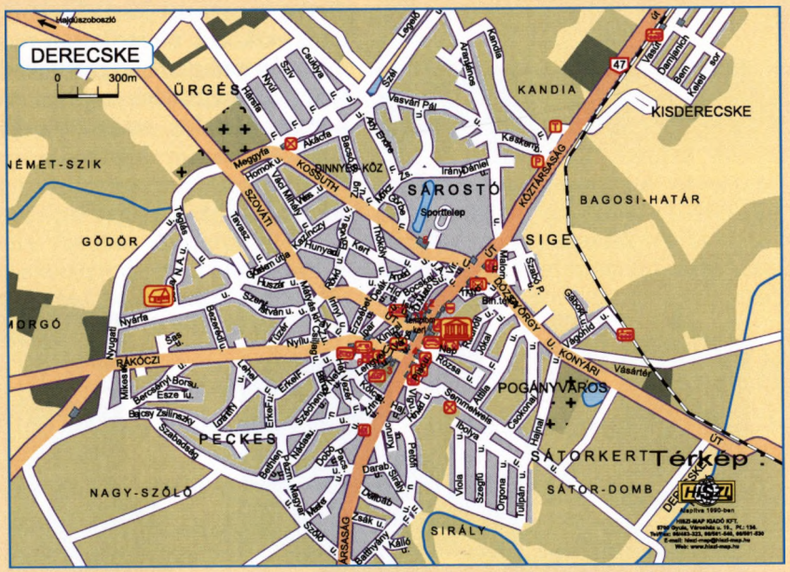
Helytörténeti és néprajzi gyűjtemény

Külön teremben kaptak helyet a várostörténeti dokumentumok és relikviák. Kiemelkedő darabjai a helyi Iparos Dalárda és a nemzetközi hírű Polgári Dalárda (később Liszt Ferenc Vegyeskar) lobogója, illetve a két énekkarból egyesült „Gyöngyös bokréta” csoport zászlaja, amely a helyi Erdei Lajos szűrrátét-készítő mester munkája. A sarokban egy Erdélyből Derecskére települt család adományaként székelyföldi és kalotaszegi viseleti darabokat, textíliákat is meg lehet tekinteni.

A helytörténeti teremben a gyűjtő gyakran tart helyismereti órákat a derecskei iskolásoknak.

Derecske, Köztársaság útja

Látogatható: hétfő–szerda 8–12.
Csoportos látogatás esetén előzetes bejelentkezés alapján:
Tel.: +36-54/411-327

Local historical and ethnographic collection

A local teacher, József Nagy, has been collecting local historical and ethnographic memorabilia since 1974. His collection was finally placed in a 19th-century house that used to belong to the local chief constable and functioned as a kindergarten from 1950. The four-room exhibition includes a furniture collection with pieces from both peasant and middle-class homes and a wide range of tools from the peasant household. In the corridor visitors can have a look at local farming equipment (e.g. that of wine-growing) and the tools of various local trades such as bootmaking. There is a separate room for local historical documents and relics, along with pieces of clothing and cloths from Transylvania. The latter is a donation made by a Transylvanian family that settled down in Derecske.

Address: Derecske, Köztársaság Street

Opening hours: Monday – Wednesday: between 8 – 12,
Group visits at other times are to be arranged in advance,
tel.: +36-54/411-327
Entrance is free.

Colecţie etnografică şi de istoric local

DERECSKE

Profesorul József Nagy colecţionează valorile de istoric local şi etnografice din Derecske din 1974. Colecţia lui a fost definitiv aşezat în aprilie 2009 într-o casă construită în secolul XIX. Casa a fost proprietatea fostului judecător principal al localităţii, în care din anii 1950 a funcţionat grădiniţă. Expoziţiile ocupă patru încăperi, unde găsim o colecţie de mobilă ţărănească şi burgheză, multe feluri de unelte folosite în gospodăriile ţărăneşti. Pe culoar sunt expuse uneltele gospodăriei şi meseriilor locale, cum ar fi cultivarea viţei de vie, cizmăria etc. Într-o sală separată au primit loc documentele şi relicvele de istoric local, unde într-un colţ găsim costume secuieşti şi din Kalotaszeg şi textilii, care au fost donate de către o familie din Ardeal mutată la Derecske.

Adresa: Derecske, str. Köztársaság

Proram de vizită: luni–miercuri: 8–12.
În cazul vizitei în grup pe bază de anunţare anterioară
(Tel.: +36-54/411-327)
Preţ de intrare: gratuit

Esztár tájházát 2008 tavaszán nyitották meg. A háromosztatú, középparaszti lakóház helyiségeit, csonkakontyos nádfedelét, faoszlopos tornácát és deszkakerítését ezt megelőzően állították helyre, és rövid idő alatt annyi berendezési és használati tárgy gyűlt össze a településről, hogy szinte hiánytalanul be is tudták rendezni a tájházat. A gyűjtés jelenleg is folyamatos, így egyre inkább gyarapodó enteriőrök alkotják az állandó kiállítást.

A ház első szobája és konyhája teljes berendezést kapott, a hátsó szobában a kenderfeldolgozás eszközei kerültek kiállításra. A ház kamrájában a háztartás, a pincében pedig a borkészítés néhány eszköze látható. Ez utóbbi helyiségek, adnak otthont jelenleg a gazdálkodás eszközeinek is, ugyanis a portán egy gazdasági épület sem maradt fenn, ezek pótlására egy szín építése szerepel a fenntartó tervei között.

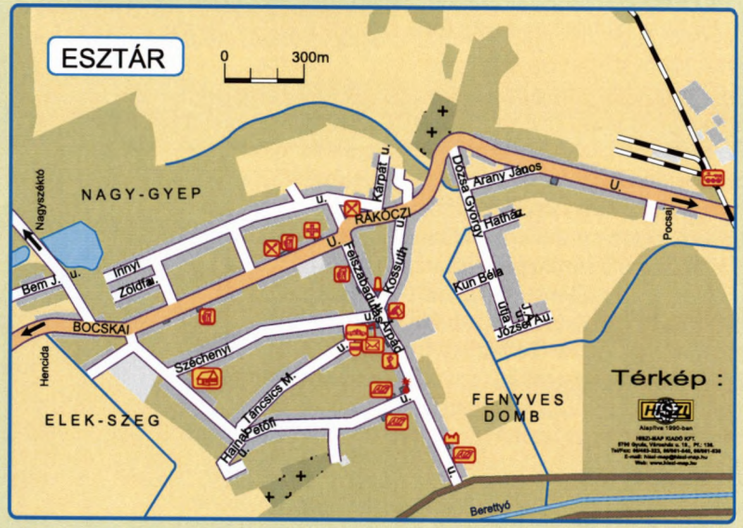

Az egyetlen épület mellett a tájház tágas udvarán rendezvények lebonyolítására is alkalmas szabadtéri színpadot, valamint rendezvényteret alakítottak ki, amit a működő művészeti együttesek vehetnek birtokukba, illetve alkalmat ad a települési jelentőségű rendezvények lebonyolítására is.

Az esztári tájház gyors kialakítása is jó példája annak, hogy falvainkban mennyi, a letűnt korokat idéző tárgy lelhető még fel, és hogy helyi kezdeményezéssel mennyire lehet mindazokat elsősorban a helyi közösség szolgálatába állítani.

Esztár, Széchenyi u. 48.

Látogatható: Előzetes bejelentkezés alapján:
+36-54/414-153 (József Attila Művelődési Ház)
Belépődíj: nincs

Programajánlat:
Esztári horgászverseny – minden év május hónap

ESZTÁR

Folklore House

The Folklore House in Esztár was opened in the spring of 2008. The front room and kitchen of the three-part house, once belonging to the middle stratum of the peasantry, became fully furnished, whereas in the back room there is a display of tools for processing hemp. Visitors can see household and farming tools in the larder and wine-making equipment in the cellar. In the spacious yard of the house there is an open-air stage for cultural events.

Address: Esztár, 48 Széchenyi Street

Visiting: by previous arrangement,
tel.: +36-54/414-153 (Attila József Community House)
Entrance is free

Events:
Fishing contest in every May

ESZTÁR

Casă regională

Casa regională din Esztár a fost deschisă în primăvara anului 2008. Casa de ţărani mijlocii are o împărţire de trei. Camera mare şi bucătăria a primit aranjament complet, în camera din spate se găsesc uneltele prelucrării cânepei. În cămară sunt expuse uneltele gospodăriei, iar în pivniţă uneltele vinificaţiei. În curte s-a construit o scenă pentru desfăşurarea diferitelor programe culturale.

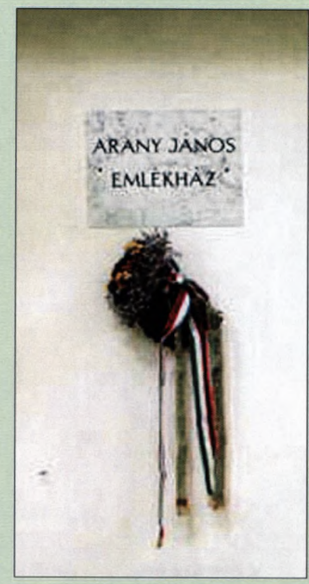
Adresa: Esztár, str. Széchenyi nr. 48.

Program de vizită: pe bază de anunţare anterioară
(Casa de cultură Attila József, tel.: +36-54/414-153)
Preţ de intrare: gratuit

Alte programe:
Concursul de pescuit din Esztár (Anual în luna mai.)

Arany János Emlékház

GESZT

Nem tekinthető szokványos emléknek ez a kis kerti lak, mely a Tisza-család ősi fészkeként számon tartott geszti kastély parkjában áll.

A Tisza család 1761-ben telepe-dett le meg véglegesen Geszten. Az általuk épített kastély épületegyüttese és a park eredetileg tizenöt hektár területet foglalt el. A XVIII–XIX. század fordu-lóján és az azt követő években létesített angolparkot egy már akkor is létező erdőfoltból alakították ki, meghagyva az eredeti faállomány kocsányos tölgyeit, kőriseit és juharfaféléit.

A parkban álló házikó eredeti funkciójára csak következtethetünk. Az köztudott, hogy a barokk, majd az angol – és az ezeket követő későbbi – tájképkertekhez mindenkor tartozott egy „hűsölő" hely, mely itt, az Alföldön népi lakóházakat imitáló építmény volt. Ez lehetett a geszti Tisza-kastély parkjában álló „kerti lak" eredeti rendeltetése is, mígnem – rövid időre ugyan – lakóházzá vált, vagyis Arany János 1851-ben néhány hónapig, mialatt az ifjú, a po-étika iránt igen fogékony Tisza Domo-kosnak tanította e nemes tudomány fortélyait.

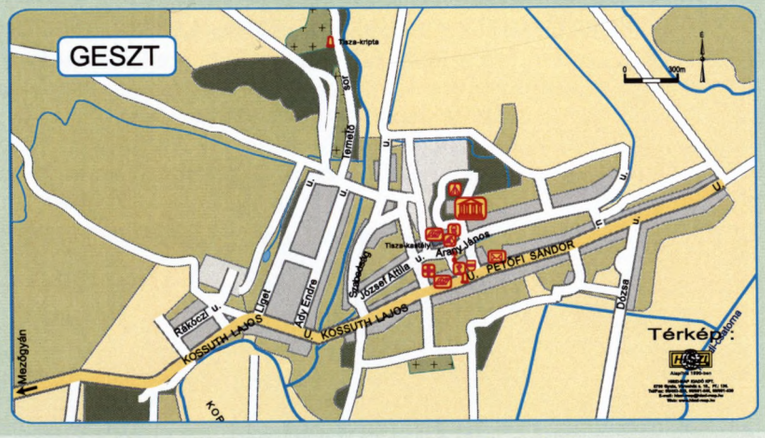

Arany János Emlékház

Akkori hangulatához éppen illett ez a szerény hajlék, és az azt elrejtő zöldrengeteg, hiszen nem sokkal azelőtt, a szabadságharc leverése után szinte teljes magányba vonult vissza Nagyszalontára, ahonnan egykori iskolatársa hívta át e szolgálatra, kisegítve ezzel az anyagi nehézségekből is régi barátját.

A II. világháború alatt mind a kastély, mind pedig a park súlyosan megrongálódott, a kis kerti ház pedig elpusztult. Az 1950-es évekbeli államosítás óta a kastély a település általános iskolájának ad otthont, a kis kerti lak pedig az 1960-as évek kezdeményezései folytán, társadalmi összefogással 1971-re született újjá, ekkor vált lényegében kis emlékmúzeummá. Az épület vályogfalú, kontyolt nádfedelű, egyetlen helyiségébe egy ajtó és két kisebb ablak nyílik. Ahogyan arról Mészöly Géza rajza tanúskodik, az eredeti lak teteje magasabb, hegyesebb volt, ablakait pedig kívülről egyszerű, ácsmunkájú spaletták zárták – igazolva a romantikus indíttatású építést.

Geszt, Arany J. u 1.

Látogatható: előzetes bejelentkezés alapján: 06-66/496-065 (Arany János Ált. Iskola)

Belépődíj: nincs

Egyéb látnivaló:
Tisza-kastély és parkja

János Arany Memorial House

The tiny garden lodge in the park of the manor house, known as the ancient residence of the Tisza family, is not a usual work of folk architecture. One can only guess at its original function from the fact that scenic gardens designed in Baroque style always contained a place for resting in the cool. The lodge may have served this purpose until it became a dwelling house in 1851 – although for a short period only – when the poet János Arany lived there, while tutoring young Domokos Tisza, who proved to be susceptible to the art of poetry. Now the lodge houses an exhibition in the memory of János Arany.

Address: 1 Arany Street

Visiting: by previous arrangement (Tel.: +36-66/496-065)
Entrance is free

Sights:
The Tisza Manor House with its park

Casa memorială János Arany

În parcul fostei stăpânii a familiei Tisza se găseşte o căsuţă, care probabil iniţial a fost un loc de odihnă. În anul 1851 pentru câteva luni a devenit lăcaşul de cazare pentru poetul János Arany, care a venit să predea poetică pentru tânărul Domokos Tisza. În acestă căsuţă se găseşte expoziţia memorială.

Adresa: Geszt, str. Arany nr. 1.

Program de vizită: pe bază de anunţare anterioară (tel.: +36-66/496-065)
Preţ de intrare: gratuit

Alte programe:
Castelul Tisza şi parcul lui

Hencidán Szabó Andor református tiszteletes (aki 1950-től 1996-ig teljesített szolgálatot a bihari településen) kezdett helytörténeti gyűjtésbe. Az általa szervezett honismereti kör gyűjtötte tárgyak jelentik a kiállítás alapját, amely aztán később kiegészült a lakosság adományaival.

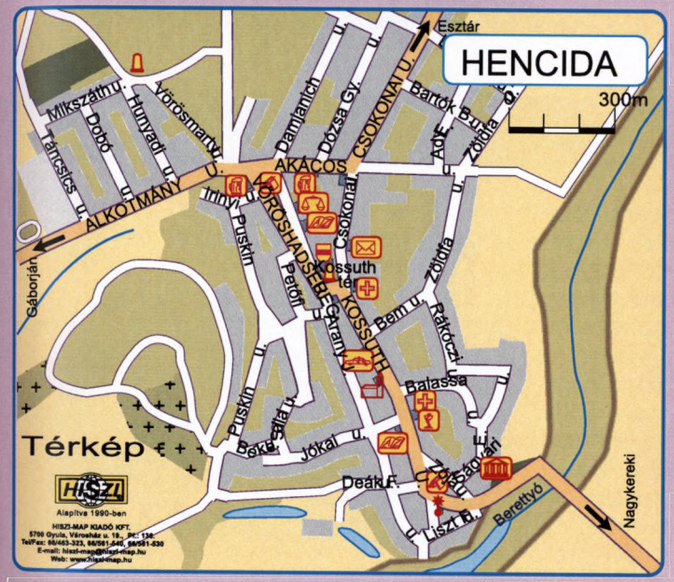

A kiállítás két termében láthatunk néhány csont- és kőeszközt, amelyet az őskorban a területen élő ember használhatott. A többi tárgy néprajzi és helytörténeti jellegű: bútorokat, textilneműt, háztartási és gazdasági eszközöket látunk enteriőrszerűen, illetve tematikusan (kenyérsütés, kenderfeldolgozás, csuhéból készült tárgyak) elrendezve. Külön helyiségben csodálhatjuk meg a polcokon elhelyezett kerámiagyűjteményt, amely a bihari háztartásban használatos fazekasmunkák sokféleségét reprezentálja.

Hencida, Bessenyei u. 1.

Látogatható: előzetes bejelentkezés alapján: +36-54/417-182
Belépődíj: nincs

Programajánlat:
Tavaszi állat- és kirakodóvásár – május 2. vasárnapja
Falunap – minden év július utolsó szombatja
Bihari idősek találkozója – szeptember 3. vasárnapja
Őszi állat- és kirakodóvásár – szeptember 3. vasárnapja
Hősök napja – augusztus 20.

HENCIDA

Collection of local history

It was Andor Szabó, the local Calvinist minister (in office from 1950 to 1996) who started collecting relics of local historical relevance. The material of the exhibition is based on the collection of the local historians' circle he founded, later completed with villagers' donations.
In one of the three exhibition rooms visitors can see a number of bone and stone tools that may have been used in the area in the New Stone Age. In the other rooms there are objects used in farming and in the peasant household. There is a separate room for the ceramics collection with a wide range of vessels used in the households of the Bihar region.

Address: Hencida, 1 Bessenyei Street

Visiting: by previous arrangement, tel. +36-54/417-182
Entrance is free

Events:
Spring handicraft and animal fair – second Saturday of May
Village Day – the last Saturday of every July
Meeting of elderly people from Bihar – the third Sunday of September
Autumn handicraft and animal fair – the third Sunday of September
Heroes' Day – 20 August

HENCIDA

Colecţie de istoric local

La Hencida preotul reformat Andor Szabó (a slujit la Hencida între 1950 şi 1996) cu cercul său de istoric local au început să colecţioneze obiecte legate de istoricul localităţi. Aceste obiecte au constituit baza expoziţiei, pe parcurs s-au complectat cu donaţiile localnicilor. Găsim mobile şi unelte din gospodăria ţărănească, dar şi câteva unelte de piatră şi de oase din epoca de piatră. Într-o încăpere separată sunt expuse obiecte de ceramică din gospodăriile bihorene.

Adresa: Hencida, calea Bessenyei nr. 1.

Program de vizită: pe bază de anunţare anterioară, tel.: +36-54/417-182
Preţ de intrare: gratuit

Alte programe:
Bazar şi târg de animale de pimăvară (Anual în al doilea duminică a lunii mai.)
Ziua satului (Anual în ultima sâmbătă a lunii iulie.)
Întâlnirea bătrânilor din Bihar (Anual în al treilea duminică a lunii septembrie.)
Bazar şi târg de animale de toamnă (Anual în al treilea duminică a lunii septembrie.)
Ziua eroilor (Anual în 20 august.)

Bődi István Falumúzeum

HOSSZÚPÁLYI

Hosszúpályiban igen alapos, több évtizedes helytörténeti, valamint néprajzi gyűjtőmunka előzte meg az állandó kiállítóhely létrejöttét, amely 1986. április 18-án nyitotta meg kapuit. Kezdeményezője Bődi István helytörténeti kutató – tanár, iskolaigazgató, könyvtárvezető, valamint több ízben községi elöljáró is – volt.

A falumúzeumnak helyet adó lakóház 1880 körül épült vályogból, elöl-hátul csonkakontyos nádfedéllel. Függőlegesen deszkázott oromzatát fűrészelt díszű deszkák szegélyezik, tornácát egyszerű faoszlopok tartják, alatta deszkázott lécmellvéd húzódik. Fedeles kiskapuját a legelterjedtebb, a két szembeforduló kígyó motívumából leegyszerűsödött deszkaív díszíti. Szabadkéményes konyhájából fűthető mindkét szobájának búbos kemencéje, mellé külön tűzhelyet is építettek.

A háromosztatú lakóházon kívül megtekinthető az ugyancsak nádfedeles gazdasági épület. A kamra és az istálló a talpfás faoszlopokon álló tornácról nyílik. Ezt az épületet egy deszkafalú, elől nyitott kocsiszín követi, majd egy újonnan, téglából épült, hódfarkú cseréppel fedett kettesosztású, sátortetős épület következik, melynek egyik fele kétszintes baromfiól, másik oldalában pedig árnyékszék van kialakítva. A telek felső részét egy keresztben álló téglalábas, léces ólasgóré zárja.

Az 1986-ban megnyitott kiállítás a lakóház mindhárom helyiségét, valamint a kamrát és az istállót érintette, ezt állították vissza a ház 2005-ös felújítása során is.

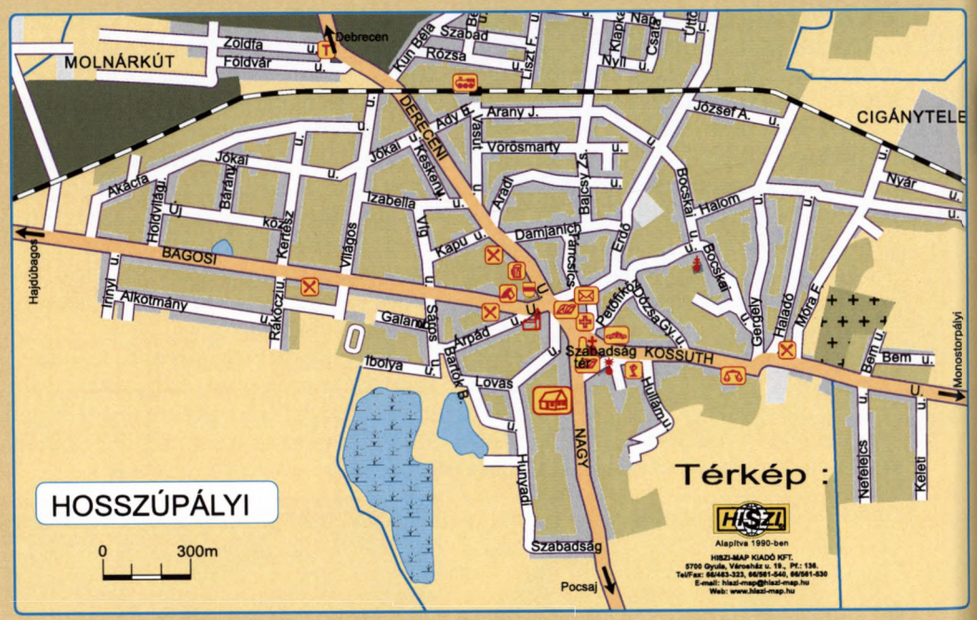

Bődi István Falumúzeum

A sorosan elrendezett lakószoba, valamint a szabadkéményes, berakott tűzhelyes konyha teljes enteriőr, az „alsó ház" pedig 2009-ben megújult vitrines helytörténeti kiállításnak ad helyet. A kamra berendezése szinte teljes, minden időszakosan használt háztartási és feldolgozóeszköz, berendezés fellelhető benne. Az istállóban megtalálható a jászol, mellette az állattartás néhány eszköze, valamint itt vannak elhelyezve a kerti és a kisebb földművelő szerszámok is. Kertjében pihenőparkot alakítottak ki.

A tájház 20 éves fennállásának megünneplésekor, 2006 szeptemberében vette fel alapítója nevét, azóta Bődi Ist-

Hosszúpályi, Nagy u. 13.

Látogatható:
előzetes bejelentkezés alapján (Művelődési ház, +36-52/375-114)
Belépődíj: nincs

István Bődi Village Museum

The opening of the permanent exhibition venue in the spring of 1986 was preceded by several decades of ethnographic and local historical research. The work was initiated by István Bődi, local historian and teacher, whose name was adopted by the village museum on its 20th anniversary in 2006. The museum, originally a dwelling house built in 1880, houses exhibitions in each of its three rooms: the living room and the kitchen with the stove and chimney display full interiors, whereas the showcases in the "lower house" are home to an exhibition of local history. The larder and the stable, with farming instruments on display, are also open to visitors.

Address: Hosszúpályi, 13 Nagy Street

Visiting: by previous arrangement, tel. +36-52/375-114
Entrance is free

Muzeul satului István Bődi

HOSSZÚPÁLYI

Muzeul satului a fost înfiinţat în primăvara anului 1986. Înainte de asta a existat o activitate de colecţionare de materiale legate de istoricul satului şi de folclor, care a durat mai multe decenii şi care a fost iniţiată de profesorul şi cercetătorul de istoric local István Bődi. Când muzeul a avut 20 de ani, în 2006, a primit numele profesorului. Casa în care există muzeul era construită în 1880 cu trei încăperi. În fiecare încăpere există expoziţie. În camera mare şi în pridvor găsim aranjamente originale, iar în camera mică se află o expoziţie de istoric local. Lângă casă mai există o cămară şi un grajd, sunt expuse în ei instrumente de gospodărie.

Adresa: Hosszúpályi, str. Nagy nr. 13.

Program de vizită: pe bază de anunţare anterioară, tel.: +36-52/375-114
Preţ de intrare: gratuit

Tájházaink közül a kismarjai képviseli egyedül a bihari nagygazdaházak széles körét, mely tény még kiemelkedőbbé teszi elkészültének értékét. A porta több mint 300 éven át a Sajó család tulajdona volt. A Sajó család neve Kismarjában először 1675-ben bukkan fel. Ekkor Sajó János már főbíró, tehát valószínűleg több évtizeddel korábban, a hagyomány szerint Erdélyből jöttek a „városba". Az 1700-as évek elején már két, később 8-10 ágra szakadt a família. A családba később beházasodott Varga Gyula 1923-ban Kismarjába költözött, így a Sajó-portát ismét felezni kellett. Az ősi ház Sajó Sándornak maradt, s a telek nyugati felén Varga Gyula egy teljesen új portát épített fel. Az ősi portán álló öreg házat 1994-ben Dr. Varga Gyula örökölte, aki 1924-ben maga is ebben a házban született. A házat tőle a helyi önkormányzat 2000. június 30-án megvásárolta és felújította.

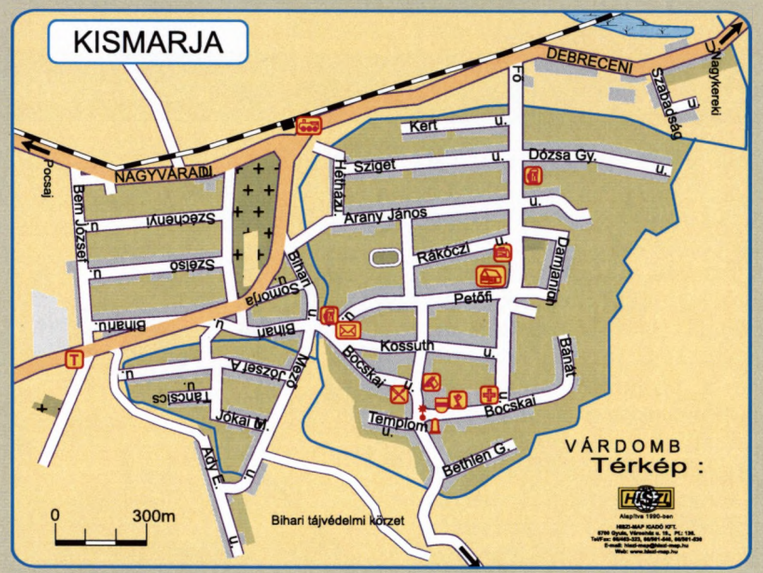

A jelenlegi lakóházat egy kisebb, talán a XVIII. század második felében épült ház alapjaira építették. Eredetileg a ház falai döngölt agyagból készültek, melyet a többszöri felújítás során itt-ott téglával kiegészítettek. Az eredeti ház még nádtetős volt, de már a jelenlegi klasszicista stílusú épület, a ma is meglévő ácsszerkezettel cseréptetőt kapott. Ekkor épült a boltozott kémény is, de a konyhában az első világháború előtt még nyílt tüzelőberendezés, majd egészen az 1950-es évekig beépített vályog tűzhely volt. A jelenlegi kemence 1940 körül épült. A ház eredeti beosztása két szoba, konyha, kamara, pince volt. A nagyszobát az 1950-es években fűtési takarékosság miatt választották ketté.

A négy lakóhelyiségen kívül a házhoz tartozik még – egyvégtében – egy nagy magtárhelyiség, melyből egy kisebb kamra és a padlásfeljáró nyílnak, valamint a ház végében a téglával kiboltozott pincelejárat.

Berendezését, kiállítását nézve már inkább falumúzeumnak tekinthetjük, mint tájháznak, hiszen – az 1940–50-es évek világát idéző – nagyszoba és a konyha egészen egységes enteriőrje mellett a kis „csonkaszobában" a falu történetének néhány dokumentuma, illetve nagy szülötteinek emlékkiállítása látható, a hátsószobában pedig egy nagy, működtethető szövőszék mellett néhány reprezentatív bútordarab, illetve helyi képzőművészeti alkotások kerültek elhelyezésre. A magtárban egykori munkaeszközök, szerszámok, háztartási kellékek sorjáznak.

Kismarja, Petőfi u. 60.

Látogatható: előzetes bejelentkezés alapján: +36-54/419-066
Belépődíj: nincs

Egyéb látnivaló:
Református templom a Bocskai-család feltárt kriptájával

KISMARJA

Folkore House

The history of the large farmhouse in the ownership of the Sajó and later the Varga families is well-known thanks to its last owner, Gyula Varga, ethnographer. The house, built in the 1840s, gives a picture of the home decoration and farming equipment of the well-to-do layer of the one-time peasantry in the village. Apart from the fairly unified interiors of the front room and the kitchen, evoking the 1940-50s, in the „small" room there are some local historical documents and a memorial exhibition in honour of some distinguished natives of the village. The back room houses a large loom, still usable, some magnificient pieces of furniture as well as the works of local artists.

Address: 60 Petőfi Street

Visiting: by previous arrangement (Tel.: +36-54/419-066)
Entrance is free

Other sights:
Calvinist church, with the crypt of the Bocskai family

KISMARJA

Casă regională

Această casă de ţărani bogaţi a fost construită în 1840 pe stăpânia familiei Sajó. Mai târziu stăpânia a aparţinut familiei Varga. Istoria casei este bine cunoscută datorită etnografului Gyula Varga, care a fost ultimul ei proprietar. Casa regională ne prezintă cultura, modul de viaţă şi instrumentele de gospodărie a ţărănimii bogate din Kismarja. Camera mare şi bucătăria sunt mobilate în stilul anilor 1940-50, în camera „ciungă" există câteva documente ale istoriei satului şi expoziţia celebrităţilor născute în localitate. În camera din spate se găseşte un război de ţesut mare, care se poate încă utiliza, câteva mobile reprezentative şi obiecte de artă localnice.

Adresa: str. Petőfi nr. 60.

Program de vizită: pe bază de anunţare anterioară
(Tel.: +36-54/419-066)
Preţ de intrare: gratuit

Alte programe:
Cripta deschisă a familiei Bocskai în biserica reformată

Helytörténeti kiállítás

KOMÁDI

A komádi helytörténeti gyűjtések igen jelentős előzményekre tekintenek vissza. Először az 1960-as években jött létre helytörténeti gyűjtemény, Barátosi Lénárt Lajos tanító munkája révén. Az iskola akkori központi épületében elhelyezett komoly kiállítás 1968-ban, az alapító halálakor gazdátlan maradt, és jelentős része bekerült a debreceni Déri Múzeum gyűjteményébe. Őt követően, másfél évtized elteltével Lengyel Zsuzsa és Kovács Gyula, ugyancsak a tantestület tagjai kezdtek gyűjtőmunkába, az ő konkrét elképzeléseik között egy tájház kialakítása szerepelt, melyhez épületet is választottak ki – az utolsó megmaradt komádi nádházat. Miután ez meghiúsult, elsősorban használati, illetve népművészeti tárgyakból álló gyűjteményüket maguk őrizték tovább.

E korábbi gyűjtemények jelentették az alapját az 1996-ban életre hívott helytörténeti kiállításnak, melyet a millecentenárium tiszteletére rendezett a város önkormányzata, több épületben, tematikus elrendezésben, bemutatva a település történetét, hagyományos életmódját és kultúrtörténetét egyaránt. Az ehhez elvégzett további feltárás, adományozás eredményeképpen a kiállítás bezártával is komoly kollekció maradt hátra, mely számára a következő évben állandó helyet találtak Komádi főterén, a város egyik legimpozánsabb épületében, az úgynevezett Zondaházban. Az új, immáron állandó kiállítás 1998-ban, Komádi várossá nyilvánításának alkalmából – az első város napján – nyílt meg a helyi közönség előtt.

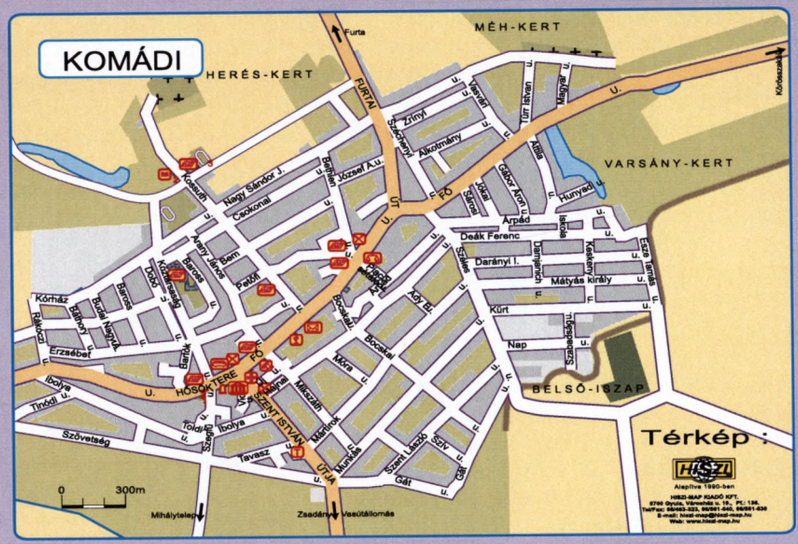
Helytörténeti kiállítás

Az azóta többször átalakult tárlat bemutatja több egykori mesterség (kovács, suszter, kerékgyártó, asztalos, borbély) szerszámkészletét, műhelyberendezéseit, továbbá a paraszti lakáskultúra, a polgárosodó viselet, a gazdálkodás, állattartás, illetve a kenderfeldolgozás eszközeit. A néprajzi tárlat részét képezi a híres, Fekete Erzsébet tanárnő által újra életre hívott komádi fehér- és vászonhímzés bemutatása is, mely egyre inkább kezd a város szimbólumává válni.

A történeti kiállítás érdekes színfoltja a ház eredeti tulajdonosának emlékét is őrző orvosi szoba, mely szinte teljes berendezésével, eszközkészletével ritkaságszámba menő kincse a kiállításnak.

A folyamatosan gyarapodó kiállítás fogadja be a jelenleg a városban élő képző- és iparművészek munkájának darabjait is, ezzel is bemutatva tevékenységüket a kortársaknak, és megőrizve azt az utókor számára.

Komádi, Hősök tere 14.

Látogatható: előzetes bejelenkezés alapján. (Tel.: +36-54/438-035)
Belépődíj: nincs

Programajánlat:
Lovasnapok a Komádi Hagyományőrző Lovasklub szervezésében – minden június utolsó hétvégéje
Szüreti mulatság a Körös-Körül Néptáncegyüttes és a Rákász Citerazenekar szervezésében – minden szeptember utolsó szombatja.

Exhibition of local history

Komádi's permanent local historical exhibition takes place in the former Zonda-house, where visitors are familiarized with local customs and everyday objects. As well as the tools of some old crafts, on exhibition are also the interior of a one-time local doctor's surgery, the interior of a room, and – naturally – the revived famous Komádi white and linen embroidery. Those who practise this craft gather regularly in this building in order to preserve the local embroidery patterns for future generations.

Adress: Komádi, 14. Hősök Sqr.

Visiting: by previous arrangement (Tel.: +36-54/438-035)
Entrance is free

Events:
Horse Days at the last weekend of every June
Vintage festival with folk dance and zither music, on the last Saturday of every September

Colecție de istoric local

KOMÁDI

Pe piața Hősök în fosta casă Zonda se găsește o expoziție continuă de istoric local. Aici vizitatorii pot cunoaște obiceiuri locale, obiecte de gospodărie, meserii vechi, aranjamentul unui vechi cabinet medical din localitate, aranjamentul unei camere de locuit vechi și renumita broderie albă și de pânză. Cultivatorii acestei broderii se adună regulat aici, pentru ca motivurile specifice din Komádi să se păstreze pentru posteritate.

Adresa: Komádi, piață Hősök nr. 14.

Program de vizită: pe bază de anunțare anterioară (Tel.: +36-54/438-035)
Preț de intrare: gratuit

Alte programe:
Zile călărețe în organizarea Clubului călăreț și de păstrare a tradițiilor din Komádi (Anual în ultimul sfârșit de săptămână a lunii iunie.)
Petrecere de culesul viei în organizarea Formației de dans popular Körös-Körül și a Formației de țiteră Rákász (Anual în ultima sâmbătă a lunii septembrie.)

2005-ben nyílt meg a művelődési házzal szemben az a néprajzi kiállítás, amelynek gerincét a helyi születésű Pallás Imre gyűjteménye képezi. A falunak a gyűjtő felesége ajándékozta a főként keménycserép tányérokból álló gazdag kollekciót, ami később kiegészült a helyi lakosok által adományozott használati tárgyakkal és háztartási eszközökkel. A gyűjtemény a közeljövőben tervezi felvenni a község szülötte, Kurucz Albert néprajzkutató (1925–2002) nevét.

Konyár, Rákóczi út 26.

Látogatható: előzetes bejelentkezés alapján hétköznap 8–16 óráig.
Tel.: +36-54/539-009 (művelődési ház)
Belépődíj: nincs

Programajánlat:
Hagyományőrző nap
(kézi aratóverseny, folklórtalálkozó, népi játékok határok nélkül)
– minden év július második hétvégéjén
Konyári esték – július harmadik hétvégéje

The bulk of the collection, located opposite the community centre and opened in 2005, is made up of the local Imre Pallás's earthenware plate collection. It was donated to the village by his wife and was later completed by other everyday and household objects coming from villagers. There are plans to name the collection after the ethnographer Albert Kurucz (1925 – 2002), a native of the village.

Address: Konyár, 26 Rákóczi Street
Visiting: by previous arrangement, tel.: (+36)54/539-009, Community centre
Opening hours: On weekdays between 8 – 16
Entrance is free

Events:
Day of Traditions (harvesting by hand – contest, folklore meeting, folk games across borders) – the second weekend of every July
Konyár Evenings – the third weekend of July

Colecţia etnografică s-a deschis în 2005 vizavi de casa de cultură. Are la bază colecţia de farfurie de lut a lui Imre Pallás, care a fost donată satului de soţia lui. Localnicii au adunat obiecte şi unelte cu importanţă etnografică pentru colecţie, care în curând v-a primi numele etnografului Albert Kurucz (1925–2002), care a fost originar din localitate, la fel ca şi Imre Pallás.

Adresa: Konyár calea Rákóczi nr. 26.
Program de vizită: luni–vineri între orele 8–16 pe bază de anunţare anterioară (Casa de cultură, tel.: +36/54/539-009)
Preţ de intrare: gratuit

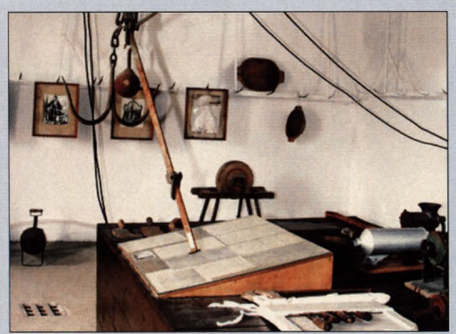
Alte programe:
Zi de păstrare a tradiţiei, care cuprinde concurs de secerător, întâlnire folclorică şi jocuri populare fără hotare (Anual în al doilea sfârşit de săptămână a lunii iulie.)
Seri din Konyár (Anual în al treilea sfârşit de săptămână a lunii iulie.)

Vízi vágóhíd

E ritkaságszámba menő népi ipari emlék, mely ma már a hentes és mészáros mesterség múzeuma, 1904-ben épült a Létavértes községet átszelő (Nagyléta és Vértes között húzódó) Konyári-Kálló, közismert nevén a Zimberi vízfolyása fölé. Az épület tervezőjéről és kivitelezőjéről csupán annyit tudunk, hogy erdélyi építőmester volt, neve azonban a mai napig ismeretlen az utókor számára. Vágóhídként egészen 1975-ig folyamatosan működött, benne valamennyi nagynevű létai hentes és mészáros mester dolgozott: Csiszár József, Koroknai Imre, Nagy Bálint, Tóth László, Tóth József és leszármazottai. Elsősorban sertést és szarvasmarhát vágtak itt heti rendszerességgel, időnként pedig juhot is.

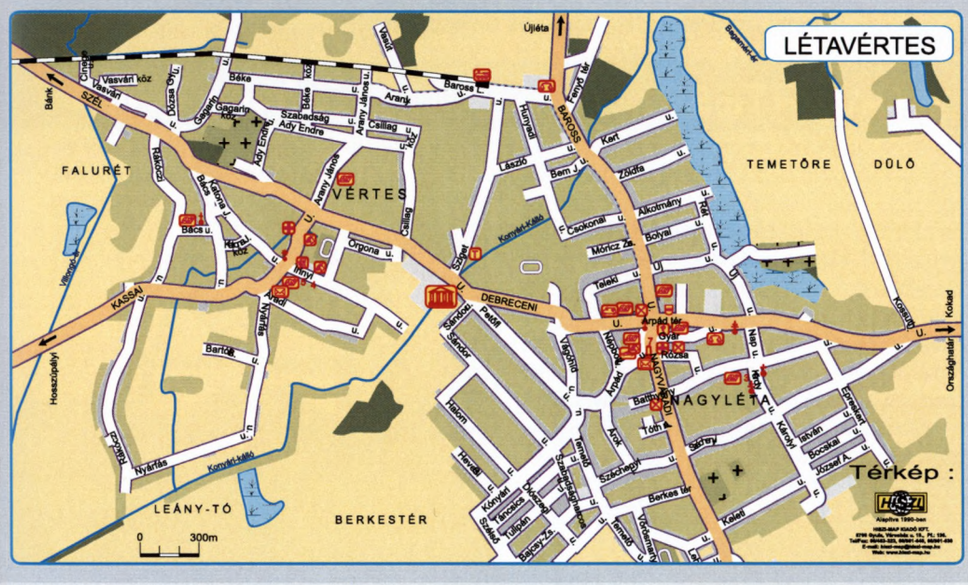
A vágóhíd ma is a hentes szakmát űző család tulajdonát képezi, így az idelátogató valóban szakszerű tárlatvezetésen vehet részt. A műhely a kor igényeinek és technológiájának csúcsát jelenti, nem is beszélve a higiéniai feltételek példaértékű megvalósításáról.

A felhajtott állatok azonnal pultra kerülhettek, és a vágóhíd padlóján kiképezett lefolyókon keresztül valamennyi mosadék rögtön a folyó vízbe került, így mind az épület, mind pedig annak környékének tisztán tartása könnyen megoldható volt.

A páratlan, országosan egyedülálló népi ipari műemlék 1984-es helyreállítása és 1985-ös megnyitása óta folyamatosan látogatható, és egy olyan mesterség szerszámkészlete és berendezési tárgyai kerülnek itt bemutatásra, mely jól mutatja a közeli nagy állattartó központok, illetve kereskedelmi útvonalak közelségét. A debreceni, hortobágyi, illetve sárréti gulyák amellett, hogy lábukon kerültek el Nyugat-Európa piacaira, feldolgozás után a közeli Nagyvárad piacain, majd üzleteibe kerültek értékesítésre. Emellett természetesen a közvetlen környékbeli települések ellátását is szolgálta a vágóhíd.

Létavértes, Debreceni út 58.

Látogatható: Előzetes bejelentkezés alapján. Tel.: +36-52/376-101
Belépődíj: nincs

Egyéb látnivaló:
Irinyi-emlékszoba, Irinyi-arborétum

LÉTAVÉRTES

Water slaughterhouse

The only water slaughterhouse in Hungary is located between Nagyléta and Vértes, on a bridge over the stream called Konyári-Kálló. The reason for the location was that the by-products of slaughtering were easily cleared away by the natural water. The vaulted, brick-founded, unique agricultural monument is now home to an exhibition of the old instruments and documents related to butchery.

Address: Létavértes, 58 Debreceni Street

Visiting: by previous arrangement. Tel.: +36-52/376-101
Entrance is free

Other sights:
Irinyi János Memorial Room
Irinyi Arboretum, by previous arrangement

LÉTAVÉRTES

Abator de apă

Între localităţile Nagyléta şi Vértes pe pârâul Konyári-Kálló se găseşte singurul abator de apă din ţară. Construirea abatoarelor de acest fel a avut scopul practic ca deşeurile abatorului să fie curăţate din loc de apa curgătoare. Abatorul cu arcadă are o bază de cărămidă şi o trăsătură rară agroindustrială. Sunt expuse instrumentele şi documentele meseriei de măcelar.

Adresa: Létavértes, str. Debreceni nr. 58.

Program de vizită: pe bază de anunţare anterioară. Tel.: +36-52/376-101
Preţ de intrare: gratuit

Alte programe:
Camera memorială Irinyi, Parcul Irinyi

Bocskai-várkastély NAGYKEREKI

Kereki település nevét először 1214-ben említik. Első birtokosai alighanem az Ártándról származó, régi bihari Ártándy család ősei lehettek. Ez a család építette fel a tizenegy faluból álló uradalma központjában, a vámszedőhelynek számító Kerekiben várkastélyát, amelyet először 1524-ben említ oklevél, de elképzelhető, hogy az erőd már a XV. század első felében létezett.

Kereki 1583-ban került Bocskai István tulajdonába. Ezt követően került sor a viszonylag kicsi várkastély jelentősebb átépítésére. A több mint másfél évtizedes építési munkálatok alatt megerősítették a vár falait, védelmi rendszerét némileg korszerűsítették, azonban a legnagyobb védelmet továbbra is a környező vizenyős terület jelentette. A Bocskai-szabadságharcban betöltött szerepét a kastélyban látható kiállítás is bemutatja. Bocskai halála után Kereki unokaöccsére, Báthory Gáborra szállt. Későbbi tulajdonosai között találjuk többek között Bethlen Istvánt, a Zólyomi családot, majd a Csanády családot.

A kastély mai formájának kiépítése Csanády Sándor, Bihar megye alszolgabírója, későbbi országgyűlési képviselő nevéhez fűződik. 1850 körül épült a kastélyhoz a klasszicista stílusú oszlopos kocsialáhajtó. A kastély épülettömbjét helyi és megyei kezdeményezésre az Országos Műemléki Felügyelőség 1959–1962 között állíttatta helyre.

Itt kapott helyet akkor a mozi, a községi könyvtár mellett a Bocskai korát fölidéző múzeumi kiállítás. A 2003-ban felújított, a Kismarjai Bocskai István nemzetsége és nagysága című kiállítás a kastély három helyiségében látható.

Az első terem Bocskai István származását, birtokait, családját mutatja be. A hangulatos folyosóról belépve a fejedelem egész alakos szobrát láthatjuk. A mű Kurucz Imre, berettyóújfalui szobrászművész alkotása. A sugarasan elhelyezett tablók bemutatják a Bocskai nemzetség családfáját, családi címerét. A történészek Bocskai István szülőhelyének Kolozsvár városát tartják, bár a család nemesi előnevét adó Kismarja lakói ma is úgy vallják, hogy a későbbi nagy fejedelem az ősök otthonában látta meg a napvilágot. Láthatunk a kiállítóteremben a kismarjai református templom harangjának másolatából egy részletet, amely a település Bocskaitól kapott címerét és magát Bocskait örökíti meg. Ugyancsak ez a terem mutatja be Bocskai István felesége, Hagymássy Katalin (Margit) családját, valamint a Bocskai bihari birtokainak területi elhelyezkedését. A középnemesi eredetű család Bocskai István birtokszerző tevékenysége eredményeként 1599-re nagybirtokossá vált: Bihar vármegye összes adózó házainak majdnem negyede a birtokában van. Az első teremben láthatjuk a Bocskai Istvánról fennmaradt egykorú ábrázolásokat és a később készült képzőművészeti alkotásokat másolatban vagy fényképen.

A második terem mutatja be Bocskai hadvezéri tevékenységét: itt láthatunk egy metszetet a gyurgyevói csatáról (1596), amelynek keresztény sikerében jelentős szerepe volt. Itt láthatjuk a kereki várról készült rekonstrukciós makettet is.

A vár alatt történtek Bocskai szabadságharcának első hadi eseményei. 1604. október 15-én a közeli Álmosd és Diószeg között zajlott az a csata, amely aztán sorsdöntőnek bizonyult. A kiállításban látható nyomgombos terepasztalon végigkísérhetjük a csata eseményeit.

A Bocskai-szabadságharc sikerét nagymértékben köszönhette a hajdúknak, ezért 1605. december 12-én 9254 hajdúvitézt ruházott fel földdel és nemesi szabadságjogokkal. Az adománylevél címerét egy „beszélő” képből ismerhetjük meg. A címer a hajdúvitézek erényeit jeleníti meg. Központi eleme később Hajdúböszörmény, majd a Hajdúkerület, aztán Hajdú megye, napjainkban pedig Hajdú-Bihar megye címerének része lett.

A sarokbástyában a kor fegyvereit másolatban, hadi viseleteit korabeli ábrázolásokon és fényképeken láthatjuk.

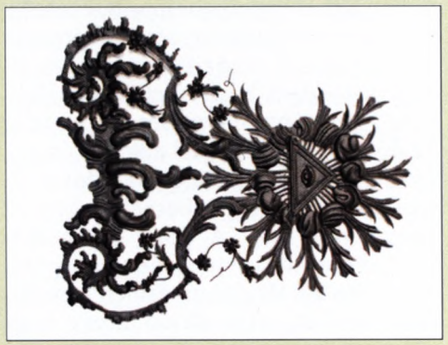
Nagykereki, Bocskai-várkastély

Látogatható:
hétfő–péntek: 8–16 óráig, hétvégén: előzetes bejelentkezés alapján.
Tel.: 54/420-216 (Dávid Jenőné) E-mail: davidjenone@freemail.hu
Belépődíj: felnőtteknek: 300 Ft, diákoknak, nyugdíjasoknak: 150 Ft

Programajánlat:
Bocskai-nap – minden év június utolsó hétvégéjén
Pajzán ünnep – augusztus második hete

István Bocskai's greatness and family Outset and results of the fight for freedom

The Prince of Transsylvania (1605-1606), István Bocskai's fight against the Habsburgs (1604-1606) was our nation's one and only fight for freedom resulting in immediate success. The aim of our exhibition is to present this fight for freedom, its origin, Bocskai's family, his ties with the Bihar, Partium and the Transsylvanian region. These parts of Hungary suffered much adversity in the fifteen years war (1593-1606) which was a crucial and difficult period in Hungarian history and brought immeasurable destruction. Prince Bocskai was deeply committed to the affairs of the nation and the Calvinist religion. The fight for freedom lead by him, taught the Habsburgs to respect the freedom of religion and the national feudal rights.

Address: Bocskai castle, Nagykereki

Open hours:
Monday-Friday: 8 a. m. – 4 p. m. Weekends: appointment needed
Tel.:+36-54-420-216 (Mrs. Jenő Dávid) E-mail: davidjenone@freemail.hu
Admission charges: Adults: 300 HUF, Reduced charge: 150 HUF

Offering:
Bocskai-day – at the last weekend of June
Amorous festivities – every august

István Bocskai a condus lupta pentru libertate împotriva Habsburgilor între 1604 şi 1606, care luptă a avut un succes imediat. István Bocskai a fost şi principe în Transilvania între 1605 şi 1606. Expoziţia „Măreţia şi neamul lui István Bocskai" are ca scop prezentarea acestei lupte pentru libertate, motivele ei, familia lui Bocskai şi legăturile pe care le-a avut cu Bihorul, cu Partium şi cu Transilvania. Aceste părţi ale fostei Ungarii au suferit mult într-o perioadă crudă şi complicată al istoriei maghiare, în vremea războiului de cincisprezece ani (1593–1606), care a produs mari ravagii. Principele a fost foarte dăruit poporului maghiar şi religiei reformate.

Lupta de libertate condusă de el a învăţat pe Habsburgi să respecte libertatea de credinţă şi drepturile ordinilor.

Adresa: Nagykereki, Castelul cetate Bocskai

Program de vizită:
Luni–vineri: 8–16, Sâmbătă şi duminică: pe bază de anunţare anterioară
(Dávid Jenőné, tel.: +36/54/420-216, e-mail: davidjenone@freemail.hu)
Preţ de intrare: pentru adulţi 300 Ft, pentru elevi şi pensionari 150 Ft.

Alte programe:
Ziua Bocskai (Anual în ultimul sfârşit de săptămână a lunii iunie.)
Sărbătoare zglobie (Anual în mijclocul lunii iunie august.)

A művelődési ház 1963-as létrehozásakor annak igazgatója egyik legfontosabb jövőbeli céljául a néprajzi értékek megőrzését tűzte ki. 1965-ben adtak ki egy felhívást, melynek eredményeként a helyi lakosok több száz tárgyat vittek be a művelődési házba. Ezt követően épült fel – Szűcs Sándor tervei alapján – az intézmény udvarán egy nagyrábéi középparaszti lakóház mintájára, annak kibontott építőanyagait is felhasználva az ezek bemutatására szánt épület, melynek végleges átadására csak 1993-ban kerülhetett sor. A ház berendezésében a debreceni Déri Múzeum munkatársai – elsősorban Varga Gyula – vettek részt. Mivel a tárgyak azóta is folyamatosan gyűlnek, a kamrahelyiség raktárként szerepel, de a tervek szerint helytörténeti kiállítás készülhet benne. Kiállításként jelenleg a pitvar és a szoba enteriőrjét alakították ki.

A vályogfalú, nádfedeles, egyszerű nyeregtetős lakóház padlásterének mindkét végét napsugaras mintázatú, fűrészelt díszítésű deszkaoromzat zárja. A szoba egyetlen ablakán zsaluzott spaletta biztosítja a sötétítést és a szigetelést. A faoszlopos, deszkaámbitusos tornác a pitvar végéig húzódik, ezt követően a kamra kiszélesedett fala töri meg azt. A két kiállítóhelyiség berendezése igen gazdag, és az építészeti rekonstrukciók is jól érzékeltetik az egykori funkcionális tereket.

2003-ban épült fel egy új, szegényparaszti lakóház rekonstrukciója, egy helyi épület másolataként. Ennek berendezése még folyamatban van: új bútorokkal berendezve gyerekcsoportok és más érdeklődők számára, kézműves foglalkozások tartására alkalmas alkotóházat kívánnak benne kialakítani.

Nagyrábé, Nádasrét utca 2/a

Látogatható:
hétköznap: 8–12 és 13–16 óra között
hétvégén: előzetes bejelentkezés alapján (Művelődési ház, +36-54/477-334)
Belépődíj: nincs

Programajánlat:
Sárrét íze fesztivál – minden év április utolsó szombatján
Regionális Ifjúsági Találkozó – minden év augusztus első hétvégéjén

NAGYRÁBÉ — Folklore House

The folklore house was opened after a long period of collection work, in a building that – quite unusually – was built in the yard of the village community house in the 1960s. Among its founders were Sándor Szűcs and Gyula Varga. The living room and the kitchen are fully furnished, whereas the back room is packed with local historical material, which, after being sorted out, can form the basis of a rich historical exhibition. There is a small workshop for children behind the building, and in recent years an outdoor brick oven has been built for gastronomic events.

Address: Nagyrábé, 2 Nádasrét Street

Visiting: On weekdays: between 8 – 12 and 13 – 16
At weekends: by previous arrangement, Community house, +36-54/477-334
Entrance is free

Events:
"The Taste of Sárrét" festival, on the last Saturday of every April
Regional Youth Meeting, at the first weekend of every August

NAGYRÁBÉ — Casă regională

Într-un mod neobişnuit în curtea casei de cultură s-a construit o casă în anul 1960. După o lungă activitate de colecţionare în această casă s-a deschis casa regională din Nagyrábé cu contribuţia deosebită a lui Sándor Szűcs şi Gyula Varga. Pridvorul şi camera mare sunt mobilate în mod original. În camera din spate sunt depozitate materiale folclorice, din care în viitor se va putea organiza noi expoziţii. În spatele acestei case se găseşte o mică casă de joc. În curte s-a construit şi un cuptor, care este folosit cu ocazia programelor gastronomice.

Adresa: Nagyrábé, str. Nádasrét nr. 2.

Program de vizită: pe bază de anunţare anterioară +36-54/477-334
Preţ de intrare: gratuit

Alte programe:
Festivalul gusturilor din Sárrét (Anual în ultima sâmbătă a lunii aprilie.)
Întâlnirea tinerilor din regiune (Anual în primul sfârşit de săptămână a lunii august.)

Tájház — POCSAJ

Pocsaj községben első alkalommal az 1970-es évek derekán kezdett néhány lelkes, a hagyományos paraszti életmód és annak tárgyi eszközei iránt elkötelezett helyi pedagógus gyűjtőmunkába, mely elsősorban e tárgyakra, valamint a település és lakóinak történetéről számot adó dokumentumokra, emlékekre irányult. Öt év alatt közel 300 tételes együttes jött létre, mely zömmel néprajzi tárgy volt (a természeti és paraszti gazdálkodás eszközei, bútorok, berendezési tárgyak, a háztartás eszközei, szakrális kisemlékek stb.) A gyűjteményből időszakosan tematikus kiállításokat rendeztek az 1988-ig működő Művelődési Házban. Ekkor kezdett el érlelődni egy végleges kiállítóhely, falumúzeum vagy tájház létrehozásának a gondolata, mely helyet adhatna az összegyűjtött tárgyaknak, mi több, hiteles, „eredeti" környezetben tudnák bemutatni azokat.

2002-ben újult meg ez a gondolat, és két év múlva vásárolta meg az Árpád utca 103. szám alatti, 1856-os építésű lakóházat és portáját az önkormányzat azzal a határozott céllal, hogy abból tájházat alakít ki, és ehhez újbóli gyűjtést is kezdeményeztek. A vertfalú, csonkakontyos nádfedeles, háromosztatú lakóház nyári konyhájával, góréjával, kerítéseivel a közelmúltban került felújításra, majd a XX. század elejének időszakát bemutató enteriőr került kialakításra a ház helyiségeiben.

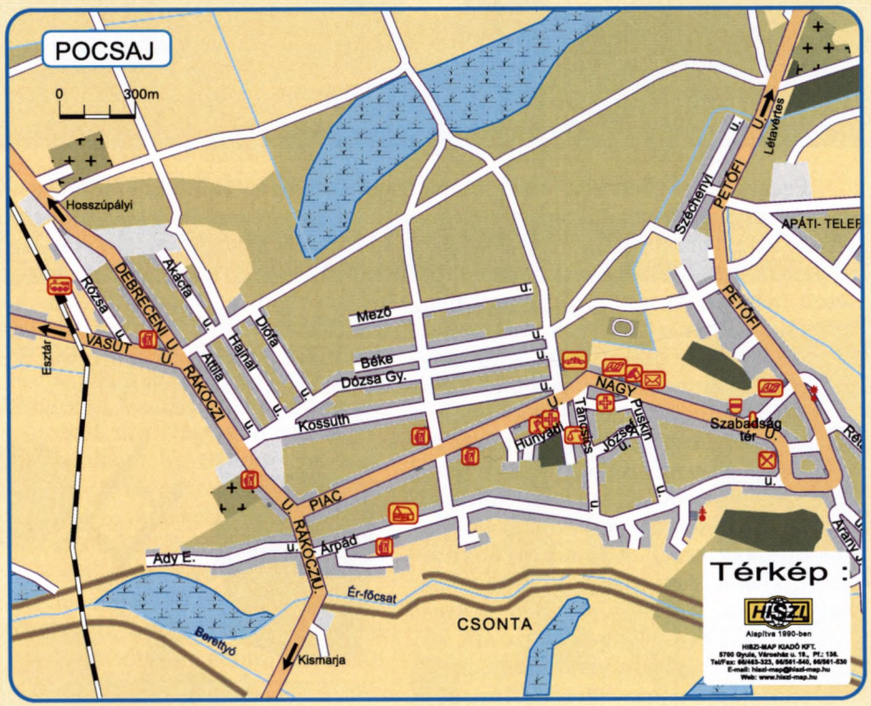

Tájház

A település egykori „Oláh-vég” nevű részén a XVIII. században, a Zichy-család által betelepített görög katolikus vallású román lakosság élt, így e ház tisztaszobája is egy egykori görög katolikus szobabelsőt mutat. Ehhez nagyban hozzájárult, hogy jelentős számban maradtak meg az egykori tulajdonosok berendezési tárgyai, és ezek egészültek ki a későbbi gyűjtések anyagaival. A ház enteriőrjei mellett az épület mögötti nyári konyhában jelenleg a kenderfeldolgozás, illetve az állattartás és gazdálkodás eszközei kerültek elhelyezésre.

A ház portája, nagy kertje sok lehetőséget nyújt szabadidős programokhoz, emellett a már állandósult települési szintű rendezvények egyik állandó helyszínévé is válhat a 2009 áprilisában megnyitott tájház.

Pocsaj, Árpád utca 103.

Látogatható: Előzetes bejelentkezés alapján. Tel.: +36-30/526-58-14
Belépődíj: nincs

Programajánlat:
Sinka Miska vendégháza: falusi vendéglátás, szálláslehetőség
Tel.: +36-20/9215-663

Folklore House

The Folklore House was opened in April 2009 in the former dwelling house of a poor Greek Catholic peasant family, built in the 1850s. The front room, the kitchen and the back room are furnished, and in the so-called summer kitchen (built in the 1960s) and larder there are some household and farming tools on display. The maize shed and the wattle fence have also been restored. The further renovation of the house is currently under way as well as the collection of relevant relics.

Adress: Pocsaj, 103 Árpád Str.

Visiting: by previous arrangement. Tel.:+36-30/526-58-14
Entrance is free

Accommodation:
“Sinka Miska” guesthouse, tel.: +36-20/9215-663

Casă regională

POCSAJ

Casa regională din Pocsaj a fost deschisă pentru public în luna aprilie a anului 2009. A fost instalată într-o casă construită în anii 1850. Casa a fost proprietatea unei familii sărace de ţărani de religie greco-catolică. Camera curată, pridvorul acoperit şi camera din spate sunt mobilate în mod original. În bucătăria de vară construită în anii 60 şi în cămară sunt expuse uneletele gospodăriei. A fost renovată magazia de porumb şi gardul împletit. Alte renovări sunt în curs, la fel şi colecţionarea de obiecte folclorice.

Adresa: Pocsaj, str. Árpád nr. 103.

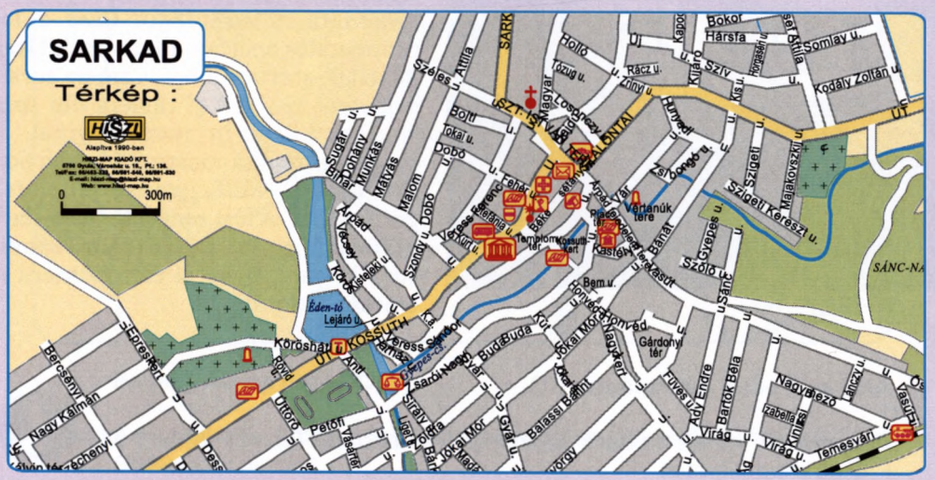
Program de vizită: pe bază de anunţare anterioară. Tel.:+36-30/526-5814
Preţ de intrare: gratuit

Alte programe:
Hanul lui Miska Sinka, turism rural cu posibilitate de cazare,
tel.: +36-20/921-5663

A történeti Bihar vármegye délnyugati sarkában fekvő Sarkadon Dankó Imre kezdeményezésére az 1960-as évektől kezdtek muzeális jellegű anyaggyűjtést, ám az összegyűlt anyag elhelyezésére végleges megoldást csak 1988-ban, a település várossá nyilvánításával egy időben következett be. Ekkor a városházával szembeni, patinás felújított épület egyik felét adta át a tanács a városi könyvtárnak, hogy ott elhelyezze a gyűjteményt. 1991-ben az objektum teljes egészében a múzeum használatába került, amely 1993 óta viseli Sarkad helytörténeti kutatója, Márki Sándor nevét.

A gazdag helytörténeti anyagot a teljes felújítás után 2009 nyarától lehet ismét megcsodálni.

Sarkad, Kossuth u. 26.

Látogatható: előzetes bejelentkezés alapján
+36-66/375-300 (Művelődési Központ)

In the town of Sarkad, located in the southwestern corner of the former Bihar County, in today's Békés County, museological collection began in the 1960s, but it was not until 1988 that a final solution was found as to the placement of the collected material. In that year the impressive old building opposite the town hall became the property of the museum, which in 1993 adopted the name of Sándor Márki, a remarkable researcher of local history. The rich local historical material is going to be on display from the summer of 2009 after the restoration of the building is completed.

Address: Sarkad, 26 Kossuth Street

Visiting: by previous arrangement.
Tel.: +36-66/375-300, (Community centre)

Sarkad se află în partea de sud-vest a fostului comitat Bihor (azi judeţul Békés). Începând cu anii 1960 sa început colecţionarea de materiale muzeale, dar materialul adunat a fost definitiv aşezat doar în 1988 într-o clădire renovată vizavi de primărie, care a ajuns în posesia muzeului şi care din 1993 poartă numele cercetătorului de istoric local Sándor Márki.

Materialul bogat se poate vizionat după renovarea completă din vara anului 2009.

Adresa: Sarkad, str. Kossuth nr. 26.

Program de vizită: prin de anunţare anterioară
(Centru de cultură, tel.: +36/66/375-300)

Szentpéterszeg utolsó eredeti állapotban fennmaradt zsellérházát tulajdonosának elhunytakor, 1992-ben az akkori faluház-igazgató javaslatára az önkormányzat megvásárolta és tájházat alakított ki benne. Ekkor felhívást tettek közzé a faluban, mely nyomán szép számmal gyűltek össze már rég feledésbe merült használati tárgyak a helybeliek padlásairól, kamráiból a gyűjtemény részére. Az adományok beérkezése azóta is folyamatosan történik. A tárgyak gyűjtésében és a ház berendezésében több ízben részt vettek a Bihari Honismereti Táborok néprajzi szakcsoportjának tagjai is. A csonkakontyos, faoszlopos tornácos, háromosztatú zsellérházat 1996-ban nyilvánították műemlékké.

Az első szoba párhuzamos elrendezésű, a jobb oldalon két ágy, egyetlen utcafronti ablaka alatt komód, fölötte tükör, bal oldalon két szekrény, a ház hátsó szobája raktárként funkcionál. Talpfás faoszlopos tornácáról nyílik a pitvar, illetve konyha, amely berakott sárpadkájával és tűzhelyeivel szintén hiteles képet mutat. A házhoz toldva épült épületrészben kapott helyet a keresztosztású kamra, melynek tornácán kerekes kukoricadaráló áll.

A melléképületek számára már összegyűjtötte az önkormányzat az építőanyagokat, az egykori épületek mintájára kívánják rekonstruálni valamennyit. Egy cementcseréppel fedett négyosztatú ól ma is áll, ezt követné majd a szénásszín. A néhány éve folyamatos hagyományőrző rendezvények egyre inkább kezdik élettel megtölteni a kis zsellérházat.

Szentpéterszeg, Dózsa György u. 1.

Látogatható: előzetes bejelentkezés alapján: +36-54/416-835 (faluház)
Belépődíj: nincs

Programajánlat:
Hurka- és kolbásztöltő fesztivál – minden év február közepén
Tavaszköszöntő nap – minden év március vége
Szüreti felvonulás és bál – minden év október első hétvégéje

SZENTPÉTERSZEG

Folklore House

In 1992, on the initiative of the head of the village community house, the local government bought the building of the present folklore house and had it renovated. Afterwards, villagers were invited to offer their old and long-forgotten everyday objects from their attics, pantries and sheds for the folklore house collection. The renovation of some outbuildings is still ahead; nevertheless, in recent years the small house has been filled with more and more life thanks to the number of events that revive traditions.

Adress: Szentpéterszeg, 1 Dózsa Street

Visiting: by previous arrangement, contact the Community house (tel.: +36-54/416-835)
Entrance is free

Events: Sausage-making festival in the middle of every February
"The Welcoming of Spring" Day at the end of every March (a gastronomic event)
Vintage parade and dance at the first weekend of every October

SZENTPÉTERSZEG

Casă regională

Casa regională din Szentpéterszeg este instalată într-o fostă proprietate de familie săracă de ţărani. La recomandarea directorului casei satului de atunci în anul 1992 clădirea a fost cumpărată şi parţial renovată de către autoguvernare. S-a făcut un apel în sat, în urma căruia s-au adunat multe obiecte deja uitate din podurile şi cămarele localnicilor pentru această colecţie. Câteva acareturi mai trebuie renovate, dar programele de păstrare a tradiţiilor care se organizează anual umple cu viaţă mica casă ţărănească.

Adresa: Szentpéterszeg, str. Dózsa György nr. 1.

Program de vizită: pe bază de anunţare anterioară. Tel.:+36-54/416-835
Preţ de intrare: gratuit

Alte programe:
Festival de umplere de caltaboş, sângerete şi cârnaţ (Anual în mijlocul lunii februarie.)
Zi de urare a primăverii cu program gastronomic (Anual la sfârşitul lunii martie.)
Defilarea şi balul culesului viei (Anual în primul sfârşit de săptămână a lunii octombrie.)

Rhédey-kastély

ZSÁKA

Zsáka és környéke jelentős részének a birtokosa már 1617-től – kisebb megszakításokkal – a felső-magyarországi Réde községből származó család egyik oldalága. A kastélyt 1858-ban gróf Rhédey Gábor építtette fel romantikus stílusban. Az építtető halálával (1897) kihalt a grófi család férfiága, később több tulajdonosa is lesz a kastélynak. 1945-ben államosították, pártiroda, általános iskola, szülőotthon kapott helyet az épületben. Az önkormányzat 1993-tól felújította, jelenleg művelődési ház, községi könyvtár és konferenciaterem működik falai között.

Az állandóan látogatható kiállításainak egyike a Rhédey–Bethlen–Wesselényi szoba.

A kastélyépíttető gróf egyik oldalági leszármazottja, gr. Bethlen Ferenc ajándékozta a családban fennmaradt bútorokat, kézimunkákat, dokumentumok másolatát a településnek.

Megtekinthető a kastélyban továbbá egy ikonkiállítás is, amelyen a 2003 óta nyaranta 10–18 éves korosztálynak rendszeresen megrendezett ikonfestő tábor elkészült munkáit, illetve a tábort létrehozó Cornelio Artimon alkotásait csodálhatja meg az érdeklődő.

Rhédey-kastély

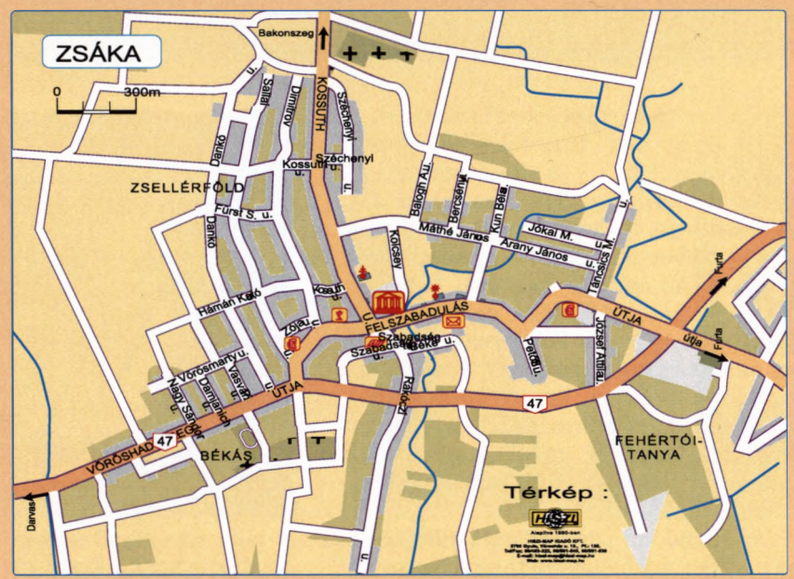

Ugyancsak a kastély kiállítótermében látható a zsákai születésű Madarász Gyula festőművész által a falunak ajándékozott műveiből rendezett állandó tárlat.

A könyvtár, illetve a konferenciaterem falait pedig az 1991 óta rendszeres alkotótelepen született alkotások díszítik. Az előtérben Egyed Judit nagyváradi szobrászművész alkotásai láthatók.

A kastély előkertjét 2008-ban állították helyre.

Zsáka, Felszabadulás út 18.

Látogatható:
hétköznap 8–12 és 13–17 óra között,
hétvégén előzetes bejelentkezés alapján: +36-30/375-4392 (Duró Barnabásné)
Belépődíj: nincs

Rhédey-manor

The manor house in Zsáka was built in Romantic style by count Gábor Rhédey in 1858. At the moment it houses a community centre, the village library and a conference hall.
One of its permanent exhibitions is the so called Rhédey-Bethlen-Wesselényi room. The manor-building count presented one of his distant relatives, count Ferenc Bethlen, with family heirlooms such as furniture, needlework and copies of documents.

The manor is also home to an exhibition of icons painted by the participants of the icon-painting camp held every summer since 2003 for the 10-18 age group, as well as by Cornelio Artimon, the founder of the camp.
There is also an exhibition of paintings by Gyula Madarász, who was born in Zsáka.

The walls of the library and the conference hall are decorated with paintings by the participants of the artists' colony, organised regularly since 1991.

In the entrance hall of the manor house there are works by Judit Egyed, a sculptor from Nagyvárad (Oradea) on display.

The front garden was restored in 2008.

Address: 18 Felszabadulás road
Visiting: on weekdays: between 8–12 and 13–17
At weekends by previous arrangement.
Tel.: +36-30/375-4392, Barabásné Duró

Castelul Rhédey

Castelul a fost construit de conte Gábor Rhédey în 1858 în stil romantic. În zilele noastre casa de cultură, biblioteca comunală şi o sală de conferinţă funcţionează aici. În camera Rhédey-Bethlen-Wesselényi există o expoziţie continuă. Descendentul contelui conte Ferenc Bethlen a dăruit mobilierul, lucrurile de mână şi copiile documentelor. Există şi o expoziţie de icoane constituită din lucrările lui Cornelio Artimon, care a înfiinţat aici o tabără iconografică în 2003, şi din lucrările participanţilor de 10-18 ani la aceste tabere, care se organizează anual în timp de vară. Tot în sala de expoziţie găsim picturile artistului local Gyula Madarász. Pe pereţii bibliotecii şi a sălii de conferinţă se găsesc lucrările întâlnirilor de artă organizate regulat din 1991. În esplanadă sunt aşezate statuile sculptaorei orădene Judit Egyed. Grădina din faţa castelului a fost refăcută în 2008.

Adresa: Zsáka, calea Felszabadulás nr. 18.
Program de vizită: Luni–vineri: 8–12 şi 13–17
Sâmbătă-duminică: pe bază de anunţare anterioară
(Duró Barnabásné, tel.: +36-30/375-4392)
Preţ de intrare: gratuit

TARTALOM

Álmosd – Kölcsey Ferenc Emlékház	7
Álmosd – Mucsi Mihály kovácsműhelye	10
Bagamér – Tájház	13
Bakonszeg – Bessenyei György Emlékház	15
Bakonszeg – Tájház	18
Biharkeresztes – Helytörténeti kiállítás	20
Biharkeresztes – Szabó Károly magángyűjteménye	22
Biharnagybajom – Szűcs Sándor Emlékház és kovácsműhely	24
Biharugra – Szabó Pál Irodalmi Emlékház	28
Csökmő – Tájház	31
Csökmő – Helytörténeti gyűjtemény	34
Derecske – Tájház	36
Derecske – Helytörténeti és néprajzi gyűjtemény	39
Esztár – Tájház	42
Geszt – Arany János Emlékház	45
Hencida – Helytörténeti gyűjtemény	48
Hosszúpályi – Bődi István Falumúzeum	51
Kismarja – Tájház	54
Komádi – Helytörténeti kiállítás	59
Konyár – Pallás Imre Népművészeti Gyűjtemény	60
Létavértes – Vízi vágóhíd	62
Nagykereki – Bocskai-várkastély	65
Nagyrábé – Tájház	70
Pocsaj – Tájház	73
Sarkad – Márki Sándor Helytörténeti Gyűjtemény	76
Szentpéterszeg – Tájház	78
Zsáka – Rhédey-kastély	81
Áttekintő térkép	84

CONTENTS

Álmosd – Ferenc Kölcsey Memorial House 9
Álmosd – Mihály Mucsi's blacksmith shop 12
Bagamér – Folklore House 14
Bakonszeg – György Bessenyei Memorial House 17
Bakonszeg – Folklore House 19
Biharkeresztes, Collection of local history 21
Biharkeresztes, Károly Szabó's private collection 23
Biharnagybajom – Sándor Szűcs Memorial House, blacksmith shop 26
Biharugra – Pál Szabó Memorial House 30
Csökmő – Folklore House 33
Csökmő – Collection of local history 35
Derecske – Folklore House 38
Derecske – Local historical and ethnographic collection 41
Esztár – Folklore House 44
Geszt – János Arany Memorial House 47
Hencida – Collection of local history 50
Hosszúpályi – István Bődi Village Museum 53
Kismarja – Folkore House 56
Komádi – Exhibition of local history 59
Konyár – Imre Pallás Collection of Folk Art 61
Létavértes – Water slaughterhouse 64
Nagykereki – Bocskai castle 68
Nagyrábé – Folklore House 72
Pocsaj – Folklore House 75
Sarkad –Sándor Márki Collection of Local History 77
Szentpéterszeg – Folklore House 80
Zsáka – Rhédey-manor 83
Overwiew map 84

CUPRINS

Álmosd – Casa memorială Ferenc Kölcsey 9
Álmosd – Fierăria lui Mihály Mucsi 12
Bagamér – Casă regională 14
Bakonszeg – Casa memorială György Bessenyei 17
Bakonszeg – Casă regională 19
Biharkeresztes – Colecţie de istoric local 21
Biharkeresztes – Colecţia particulară a lui Károly Szabó 23
Biharnagybajom – Casa memorială Sándor Szűcs şi o fierărie 27
Biharugra – Casa memorială Pál Szabó 30
Csökmő – Casă regională 33
Csökmő – Colecţie de istoric local 35
Derecske – Casă regională 38
Derecske – Colecţie de istoric local 41
Esztár – Casă regională 44
Geszt – Casa memorială János Arany 47
Hencida – Colecţie de istoric local 50
Hosszúpályi – Muzeul satului István Bődi 53
Kismarja – Casă regională 56
Komádi – Colecţie de istoric local 57
Konyár – Colecţia de artă populară Imre Pallás 61
Létavértes – Abator de apă 64
Nagykereki – Castelul cetate Bocskai 69
Nagyrábé – Casă regională 72
Pocsaj – Casă regională 75
Sarkad – Colecţia de istoric local Sándor Márki 77
Szentpéterszeg – Casă regională 80
Zsáka – Castelul Rhédey 83
Hart orientativ 84

Sinka Miska Vendégház

Pocsajban, a falu központjában falusi programokkal, kenyérsütéssel, lovaglással, szekerezéssel, helyi gasztronómiai ízekkel, népzenével és néptánccal, népi kézművességgel, citera játékkal, 3 szobában, 10 fős szálláshellyel, teljesen felszerelt konyhával, 2 fürdőszobával, udvari kemencével, sátorozási lehetőséggel várja vendégeit a Sinka Miska Vendégház.

Sinka Miska Vendégház
Pocsaj, Petőfi u. 38-40.
Telefon: +36-20/9215-663
e-mail: sinka.miska@freemail.hu

Külföldi, belföldi egyéni és csoportos személyszállítás

B U S Z

T A X I

BALOGH ALBERT

+36-30/662-2-662

+36-54/405-662

